

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda: Bnl. Reg. Ferdinánd (József főherceg-ut) 4. Telefon: 151. Sürögnyom: Közlöny, Arad. :: Az Aradi Nyomda Vállalat tulajdona, kiadása és rotációs nyomása. Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

Előfizetési árak: évente 1080, félévre 540, negyedévre 270, havonta 90 Lei. Külföldre havonta 50 Lejelt több. :: Egyes szám 5 Lei. Vasárnap 6 Lei. :: (Bucurestiben 50 bani felár.) Hirdetések tarifa szerint. ::

XLV. évfolyam, 196. szám * Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF * Szombat, 1930. augusztus 30

A zavaros pénzbeváltás

Isten látja lelkünket, hogy egy pillanattig sem sajnáljuk a forgalomból most kivont 20 lejes és 5 lejes bankjegyeket. Éppen ideje volt már, hogy ezek a komisz papirosból készült és a sok használatban pocsékká rongyolódott bankók eltűnjenek a piacról, ahol nem sok dicőséget szereztek a román pénznek. Ha egy-egy ilyen agyonragasztott, piszkos, gyűrött bankjegy külföldi ember kezébe került, az szánakozó, gunyos mosollyal vonta le a konzekvenciákat az ország pénzügyi helyzete felől és sokáig, nagyon sokáig kellett szégyenkezniük a 20 és 5 lejes papírpénzek külalakja miatt. Most végre elértük, hogy sárga ércpénzkekkel helyettesítik a rongyos, kiszolgált bankókat és a kompromittáló hatású papírpénzek egyszersmindenkorra kikerülnek a forgalomból.

Az a mód azonban, ahogyan a két bankjegytípust a forgalomból kivonják, jellemző arra az eljárásra, amely hivatalos helyeken nagyon gyakran tapasztalható. Minden más nyugati országban a következőképpen történik valamely bankjegy kivonása: A pénzügyi kormányzat idejekorán közhírré teszi, hogy a 20 és 5-ös bankjegyek szeptember 1-től kivonatkak a forgalomból. Azután közzéteszik, hogy a Banca Nationala szeptember 1-től három hónapig minden levonás nélkül beváltja a bankjegyeket. Amikor ez a terminus letelt, újabb három hónapnyi határidőt szabnak ki, amely idő alatt bizonyos percent levonásával még mindig beváltja a jegybank a közforgalomból kivont pénzeket. Sőt, az Amerikai Egyesült Államoknak az az álláspontja, hogy az U. S. A. által kibocsátott bankjegyek sohasem vesztek el érvényüket és azokat a jegybank bármikor hajlandó beváltani.

Ezzel szemben nálunk egyszerűen kihirdették, hogy szeptember 1-től nem érvényes a 20 és 5 lejes bankjegy és azokat a Banca Nationala ugyancsak szeptember 1-ig hajlandó beváltani. Ismerni kell a nagyközönség indolenciáját és ha a pénzügyi kormányzat azt akarja, hogy a bankjegyek bevonásával senki se károsodjék, számítani kellett volna erre és megfelelő terminusokat kitűzni. Ehelyett azonban elkezdődött a szokásos kaifkodás. A közönség még ma is tájékozatlanul áll és azt sem tudja, mi a beváltás utolsó határideje. Egyes lapok szerint szombaton délig van ez a terminus kitűzve, mások viszont szeptember 1-ről, ismét mások pedig szeptember 3-ról tudnak és sikerült elérni, hogy mint minden hasonló esetben, ezuttal is teljes a kaosz.

Van ezenkívül a román pénzegység beosztásának egy olyan régi hibája is, amely most, a bankjegyek bevonása alkalmából ismét aktualitást nyert. Az egész világon mindenütt tizes számrendszer van érvényben és ennek dacára Romániában nincsen 10 lejes és 50 lejes pénzegység. A gazdasági élet forgatagában nem kis zavart idéz elő ez a körülmény. Csak egy példát mondunk. Ha kis borralalót akar adni az ember, önkéntelenül is 10 lejre gondol, de egydarabban csak 20 lejt tud adni. Nagyobb borralalóknál viszont 100 lejt kénytelen adni a méltányosabb 50 lej helyett, mert nincs ilyen egységű pénzünk. A papírpénzbevonásnál a pénzügyi kormányzat gondolhatott volna erre a hiányra is.

Ettől függetlenül azonban fel kell figyelni a kormányra, amit az 5 és 20 lejes bankjegyek gyorsan és bizonytalanul végrehajtott bevonása okozott. Miért ne követhetők ebben is a külföldi példákat, amelyek praktikusak és minden alkalommal beváltak. Vagy talán éppen ezért?

Miért jött haza Mironescu külügyminiszter?

A kormány cáfolja azokat a híreszteléseket, melyek szerint Mironescu hazatérését kormányalakítás tette volna szükségessé — A Cuvantul szerint Averescu nem tehet mást a belpolitikában, mint csatlakozik a koncentrációs kormány gondolatához

BUCURESTI, augusztus 29. Maria Gyula miniszterelnök ma este Bucurestibe érkezett, ahol szombaton Mironescu külügyminiszterrel folytat megbeszéléseket. Utána, valószínűleg vasárnap a külügyminiszter Sinaiába utazik, ahol kihallgatáson jelenik meg az uralkodónál. A kormány energikusan cáfolja azt a hírt, mintha Mironescu belpolitikai ügyben utazna Sinaiába. Természetes — mondja a hivatalos cáfolat — hogy az ország külügyminisztere, aki két hónapon át külföldön tartózkodott, jelentést tesz a királynak a külpolitikai helyzetről.

A kormány cáfolatot adott ki egyes lapok ama hírére is, miszerint Mironescu külügyminisztert azért rendelték hazra, hogy megbízzák a kormány alakításával, miután Maria Gyula miniszterelnök lemondott. Kormányának minősítik kormánykörökben azokat a híreket is, amelyek szerint az új kormány megalakítására Presan tábornok kap megbízást.

Mindezek a laphírek csak arra valók, — fejeződik be a kormány cáfolata — hogy nyugtalansítsák a közvéleményt.

A Cuvantul ma nagyobb cikkben foglalkozik Averescu tábornok nyilatkozatával, amelyben a néppárt részére követeli a kormányt és állást foglal a tervbevetett koncentrációs kormány ellen. A lap megállapítja, hogy a marsall nem kaphat megbízást pártkormány alakítására, mert a jelenlegi parlamenttel nem dolgozhat együtt. Ha pedig új választásokat irnak ki, úgy semmiestre sem szerezhet többséget. Különben is a mai viszonyok között egyáltalában nem lenne helyénvaló újabb választásokat tartani és megint felzaklatni az ország lakosságát.

Arról pedig a némrég lezajlott szabad választások után nem is lehet beszélni, hogy visszatérjen az ország a régi rendszerhez és terrorral válasszon. Averescu marsall furcsa helyzetben van — konstatálja a lap — mert ha kormányozni akar, úgy a diktatura mellé kell állnia, ha pedig parlamentáris kormányzást akar, úgy le kell mondania arról a reményről, hogy kormányozzon. Averescu marsallnak végeredményben tehát nem marad más hátra, minthogy végül mégis belenyomjon a koncentrációs kormány megalakításába.

Újabb pejtélyes tüzeset történt Máramarosszigeten és a lángok ismét fenyegették a zsinagógát

MÁRAMAROSSZIGET, augusztus 29. A zsinagóga legutóbb történt felgyújtása óta most újabb tüzeset tartja izgalomban a város lakosságát. A tűz az imaház közvetlen közelében ütött ki. A templom közelében fekszik Kaufmann Jenő kereskedő háza, amelynek udvarán ma, eddig még ismeretlen okból kifolyólag, tűz ütött ki. A szél elősegítette a tűz terjedését és csakhamar a zsinagógát is fenyegették a lángok.

A riadóra nyomban kivomult a tűzoltóság és rendőség, amely megfeszített erővel látott a tűz oltásának. Így

sikerült a zsidó templomot megmenteni a pusztulástól, azonban két ház mindenestől a lángok martaléka lett.

Az ügyben megindult a vizsgálat annak megállapítására, hogy gyújtogatás, vagy véletlen baleset okozta-e a tüzet.

Briand szeptember 8-án nyíltan szembenéz a Páneurópa elleni érvekkel

Az első európai konferencia — Francia optimizmus — Az Excelsior a konferenciáról

PARIS, augusztus 29. Mint ismeretes, a francia külügyminiszter az első páneurópai konferenciát szeptember 8-án délután szándékozik megnyitni Genében, azaz a népszövetségi őszi tanácsülésszak megnyitási napjának délutánján. A dátumra vonatkozóan a Quai d'Orsay kérdést intézett az európai kormányokhoz s eddig tizenöt válasz érkezett, amely mind beleegyeznek a választott időpontba.

Francia diplomáciai körökben nagy jelentőséget tulajdonítanak annak a ténynek, hogy a népszövetség legközelebbi ülészakára éppen a páneurópai konferencia miatt valamennyi számottevő európai állam felelős külügyminiszterét küldi ki fődelegátusként, ami arra vall, hogy az európai államok nagy jelentőséget tulajdonítanak a küszöbön álló tanácskozásnak. Az ez évi tanácsülésszakot szeptember 8-án délelőtt nyitják meg és délután 5 órakor összegyűlnek az európai külügyminiszterek, hogy Briand vezetése alatt meg-

kezdjék a páneurópai kérdés általános eszmecseréjét.

Az Excelsior jó forrásból úgy értesül, hogy Briand nyilatkozatában végtelenül nyílt és sorra veszi a terv kritikáinak érveit és ellenérveit. Egyszóval az európai problémát újból alapvetően végigtárgyalja és polemizálni fog a 26 válaszigygyezéssel.

Briand malmára hajtja a vizet a világgazdasági krízis újabb kiéleződése, amely fölöttébb aktualitást tesz az európai népek messzemenő összefogását. Soha annyira égetően fontos nem volt Páneurópa, mint most — írja a francia kormányhoz közelálló lap. — Az Excelsior véleménye szerint az európai konferencia első ülését a nyilvánosság kizárásával tartják meg, de a későbbi üléseken az újságírók megjelenhetnek. Az első konferencia eredményéről hivatalos kommuniké adnak ki, amely vázolni fogja az európai föderáció munkamódszereit és megszervezési tervét.

Az aradi vértanúk dalát október hatodikán a budapesti stúdióban éneklük

A dal szövegét és kottáját Barabás Béla dr. felhívására az Aradi Közlöny szerezte meg — Negyvennél többen küldték be a vers szövegét — A stúdióban aradi írók, művészek szerepelnek október hatodikán

ARAD, augusztus 29. Az Aradi Közlöny hátsólapján néhány héttel ezelőtt Barabás Béla dr. felhívást tett közzé, amelyben arra kéri a lap olvasóit, hogy küldjék be neki a tizenhárom aradi vértanú kivégzéséről szóló régi ének szövegét és dallamát. Különösen az idősebb urak memóriájához fordult Barabás Béla és felhívásának meg is volt az eredménye. Az Aradi Közlöny elterjedtségét és olvasottságát jellemzi, hogy a felhívásra eddig negyvennél több hozzászólás érkezett az ország minden részéről. Ma Winter György építési vállalkozó küldte be végül a ballada teljes szövegét, sőt mellékelte hozzá a vers dallamát is, amelyet egy aradi cigány kottázott le annakidején. Ezzel sikeres befejezést nyert az akció, melyet Barabás Béla dr. indított meg lapunk útján. Megkérdeztük Barabás Bélát, milyen célra volt neki szüksége erre a balladára, mire az erdélyi magyarság illusztris vezéralakja a következő érdekes felvilágosítást adta:

— Most már elmondhatom, mi volt a céлом ezzel a felhívással. A tizenhárom aradi vértanú gyászos kivégzéséről még az elnyomás korszaka alatt a nép száján leíró költemény született, amelyet megzenésítve sokáig énekeltek a Bach-huszárok elől védett helyeken. Később a dal feladásra ment és most egy érdekes aktualitás révén sikerült azt felhívással az utókor számára megmenteni. Az aktualitást az adta meg, hogy Budapesten nagyarányú keretben szándékoznak ezidén a tizenhárom aradi tábornok vértanúságának évfordulóját megünnepelni és ez alkalommal

október 6-ára a budapesti stúdió olyan műsort állított össze, amelynek minden egyes számát Aradról származó művész, író és szónok fogja előadni,

— Ezt a dalt is — folytatta Barabás Béla dr.

— azért kerestem elő az ismeretlenség homályából, hogy azt október 6-án, megfelelően stilizálva, valamelyik Aradról elkerült magyar művész előadhassa. Részleteket természetesen nem tudok még mondani, korai is volna, de azt hiszem az aradiakat nagyon fogja érdekelni a Stúdió október 6-iki műsora, amelynek összeállításán most munkálkodnak. Hát ezért volt szükségem erre a népballadára és nagyon örvendék, hogy annak megszerzése teljes mértékben sikerült is.

Pistiner halála alkalmából a szociáldemokraták bucaresti-i székházán gyászfátyollal bevont vörös lobogó lengett, amelyet végül is a rendőség vétetett le

BUCURESTI, augusztus 29. Szenzációs incidens tartja izgalomban a bucaresti-i szociáldemokratákat. Pistiner dr. képviselő halála alkalmával az összes szociáldemokrata párttagozatok fekete lobogót tűztek ki épületeikre, míg

Bucurestiben a párt székházára gyászfátyollal bevont vörös zászlókat helyeztek.

Tegnap a bucaresti-i rendőrprefektúra rendeletet

adott ki, amelyben felszólította a szociáldemokrata pártot, vonja be azonnal a zászlót. A rendeletnek nem engedelmességek, mire a rendőrprefektus felsőbb rendeletre való hivatkozással

rendőrökkel vétette le a zászlót a székházról. Radaceanu képviselő ez ügyvel kapcsolatban bejelentette, hogy a rendőrprefektus ellen hivatalos hatalommal való visszaélés címén bünvádi feljelentést tett.

A kisperegi szinmagyar tanács választását jóváhagyták Aradmegye permanens-bizottságának döntése

ARAD, augusztus 29. Ma foglalkozott Aradmegye permanens bizottsága a kisperegi közigazgatási választások ügyével. Kisperegen az általános községi választások alkalmával szinmagyar tanácsot választottak meg, azonban a választást megfélembtették és a felebbezés nyomán megsemmisítették.

Nemrég új választás volt, amelyen újra

magyar tanácsot választottak. Az ellenlista hívei kontesztációt nyújtottak be, azon a címen, hogy a tanácslistán 12 tanácsos helyett 13 szerepelt, ami törvényellenes. A mai felebbezési tárgyaláson beigazolást nyert, hogy nem szerepelt 13 név a listán, csupán változtatás történt a névsorban, mire a permanens bizottság elutasította a felebbezést.

Szép asszony levele

Írta: Arányi Jenő

Péter keze reszkette az idegességtől, az arcán néha átvillózott egy rángás, a szeme pedig láthatatlan távolokban révedezett, amíg Anna beszélt:

— Arról itt szó sem lehet. Értse meg kedves, hogy itt nem szabad találkozunk, hogy itt csak a nyilvánosság előtt lehetünk együtt... Se maga nem látogathat meg engem a penzióban, se én nem mehetek fel magához... Erről kár is beszélni...

— Dehát legalább egyszer vagy tudom is én hányszor szeretném megcsókolni a száját vagy a karját vagy...

Anna asszony elmosolyodott.

— Erre találunk alkalmat esetleg a parkban is, vannak ott is eldugott, keresetlen helyek... Lásza be, hogy itt nem tehetem ki magamat meglepetéseknek.

Péterből nem tudott felfakadni az igazi indulat, nem mertte megtenni azt, amire a vérenek minden cseppje ingerelte, hogy most itt a nyílt fürdőterraszon odavonja magához akár erővel is, akár botrány árán is, ehelyett a bajuszát csipkedte a vibráló ujjával és megint elnézett messzire, azután ült szótlánul hosszasan és sokáig figyelt a szeme egy sirálypárt, amely boldog gondtalanságban keringett a kék tenger felett. Boldog madár...!

— És... és... úgy gondolja, hogy az egész idő alatt...?

— Maga rettentően, szemmeláthatóan ideges. Nem értem, miért? Nagyon jól tudja, hogy egész lelkemmel ragaszkodom magához, de nálam ez nem jelenti azt is, hogy testi kívánságaim vannak. Vagy jó, hát vannak, de uralkodom magamon, most pedig bucsuzom, meg kell beszélnem a délutáni kirándulás részleteit. Nagy társaságom van, majd estére vagy holnap magát is bemutatam, tudom, hogy

a hosszú ut után aludni szeretne ma délután.

Messze kihajolt Péter a vaksötét és fülledt nyári éjszakába, verejtékes halántékát nem hűsítette a rohanó vonat szele sem, zavarosan merültek fel idegeiben és kapkodó gondolkodásában a múlt képei.

Bál... bemutatják egy éretten szép asszonynak... reggelig együtt fecsegnek... a dús gazdag özegety okos és szellemes... finom pikantériával jellemzi a jelenlevőket... ennivaló iróniával beszél sajátmagáról... kinn él a birtokán, csak a bálakra szokott bejönni... a kastélya messze hegyek között álló hajdani lovagvár... Megértik egymást, de szerelemről, közeledésről nincs szó, a koldus, hogy merne közeledni a gazdag nőhöz? „Érdek kizárva” jut Péter eszébe.

Jogi tanácsot kér egy levélben az asszony, ellentétes a véleménye az uradalom jogtanácsosáéval, mit gondol a bíró ur? Válasz, ellenválasz, amiben már lira is csendül, azután egy tucatnyi egyre melegebb levél, végül... Igen, végül ez: „minek főzzük egymást így a távolból?” és hogy a kocsi ott várja majd a mértföldekre eső kis állomáson ezen a napon. Óh, milyen jól tudta ezt a napot és azt az órát!

Kései télutó volt, szakadt a hó és fergeget szántotta a kopár hegyek sunyi hátát. Péter didergett az eléje küldött parasztszámban, de a kis kastélyban meleg várta, két forró kar, izzó kis tenyér szorongatta a kezét és a közelebbi tavasz minden ígéretes ígérete ragyogott a rámosolygó szemekben...

— Majd megírom, mikor megyek a tengerre, sugta Anna a hajnali bucsuzásnál. Utánam jössz?

Utána ment. Most pedig kidobottan, hallgatja a kerekék kattogását és akárhogyan szeretné, nem tudja kihajszolni a nemkívánatos ritmust belőle. A kerekék egy gyermekkorú dalt

kalapálnak... „megérdemli az a lány...”

Egyre megzavarta a gondolkozásában ez a dal, egyre diszsonzánsabbá vált, mert valahol a tudata alatt ott rejtőzött folyton egy nagy kérdőjele a mondat végén: meg?

Szürkült már, szemben kezdett kibontakozni a rózsaujjú hajnal, amikor végre rácszelt, hol vette magát a gondolatvilágába ez a hajdani altatónóta. Persze, hiszen azon a bizonyos, egyetlen napon ő dudolta Anna fülebe, mikor gyengéd szerénységgel kérdezte, nem sajnálja-e a fárasztó utat? Akkor vont oda a szájához a drága kis fület, akkor magához először a karcsu derekát és akkor csókolta bele: „...megérdemli az a lány...”

Visszaidegződött annak a délutánnak és éjszakának minden szava, minden ragyogó szépsége, a fülebe csengett Annának a sutogása:

— Nem akarok mást, semmi mást, csak néhány boldog órát, azt akarom csak, hogy igazi férfit érezek magam mellett. Nem kívánok semmit. Aztán... aztán hónapokig tartó csend lett, végre jött egy rövid üzenet:

— Megyek a tengerhez, ha teheti jöjjön, sok a beszélőnivalónk, ámbar a szónál van ize-sebb is...

Ez a pár sor vitte le a tengerhez és ez a pár szó. Ezeknek a most már izesből keserűvé vált zsongása kergette vissza a poros akták közé.

Kattognak a kerekék, egyhangúan ismétlik a dalt, de a hatalmas kérdőjel ott „...megérdemli az a lány...?...?...”

Péter szívére nagy ellágyulás borul, még egyszer pillanattelvételekben átéli „azt” a délutánt és vadul, a többi utas nagy ijedelmére belekiabálja a nyári éjszaka csillagszóró sötétjébe, tulharsogja a száguldó gyorsvonal zakatolását:

— Meg! Meg! Megérdemli!

Eletére törnek az argentinai elnöknek

BUENOS AIRES, augusztus 29. Az Associated Press értesülése szerint, De La Campa argentin igazságügyminiszter figyelmeztette Irigoyen elnököt, hogy több politikai személyiség és a hadsereg számos tagja, forradalmi tevékenységet fejt ki és életére törnek.

Irigoyen elnök kijelentette, hogy nem hisz a forradalmi megmozdulásokban, de nem tartja kizártnak azt, hogy ellene gyilkossági szándékot forralnak. Egyébként az ország kongresszusát szeptember 8-ra összehívja.

Az Egyesült-Államok nem tűr Peruban semmiféle önkényuralmat

Peruban megszűnt az ostromállapot és nem kell katonáskodni

LIMA, augusztus 29. Peruban megszűnt az ostromállapot. Cerro államelnök, aki egyben a miniszterelnöki teendőket is ellátja, megkezdte működését és bejelentette, hogy megszünteti a katonakötelezettséget.

NEW-YORK, augusztus 29. Az Egyesült-Államokban nagy érdeklődéssel figyelik a perui eseményeket. Hoover elnök hosszas megbeszélést folytatott a külügyi államtitkárral, amelynek eredményeképpen

az Egyesült-Államok minden önkényuralommal szembe helyezkedik Peruban.

Az Egyesült-Államok perui ügyvivője közölte a jelenlegi perui kormánnyal, hogy az Egyesült-Államok nem ismeri el diplomáciailag Perut, ha a megbuktatott államelnök gyilkosság áldozatává esik. Limában ugyanis az a hír terjedt el, hogy a volt elnököt meggyilkolták.

Megkezdődött Németországban a választási küzdelem

BERLIN, augusztus 29. Ma megkezdődött Németországban a hivatalos választási küzdelem. Éjfélkor bezárult az ajánlások benyújtásának határideje és az ajánlásokat mindenütt befejezték. A helppolitikai helyzetre jellemző, hogy egyedül Berlinben 30 párt nyújtott be listát, amelyek közül azonban hír szerint csak 8-10-nek vannak komoly esélyei. Az utolsó héten 14 töredékpárt nyújtott be választási ajánlatot.

MÜNCHEN, augusztus 29. Brüning birodalmi kancellár ma megérkezett és ma este tartja választási beszédjét, amely elé nagy várakozással tekintenek.

Katasztrófális árvíz a csehországi homonnai járásban

Tizenkét falu vagyona veszett a hullámokban.

POZSONY, augusztus 29. A legutóbbi napok esőzései következtében Homonna környékén árvíz következett be. Az Olka folyó kiöntött medréből és víz alá került a környék valamennyi faluja. Az összes, ezen a területen fekvő községek lakosai óriási árákat szenvedtek.

A víz behatolt a házakba és nemcsak a háziállatok, hanem az emberek életét is fenyegette, oly gyorsan jött. Több helyütt a lakosság csak a legnagyobb erőfeszítés árán volt képes pusztá életét megmenteni, vagyona azonban a hullámokba veszett.

Sitnic község bírja majdnem a vízbe fullt és csak úgy menekült meg, hogy az utolsó pillanatban egy fához sodorta őt az ár, amelyre valahogy fel tudott kapaszkodni.

A kiöntött folyó magával vitte az egész kukorica-, bab-, káposzta- és burgonyatermést, úgy, hogy tizenkét község határa teljesen elpusztult.

Több községben a csűrökben és magtárakban felhalmozott gabonát is elvitte a víz, sőt még gazdasági gépeket és háziállatokat is. A homonnai környéken emberemlékezet óta ez a legnagyobb elemi katasztrófa.

Valószínű, hogy az árvízkárosultak felségélyezésére országos gyűjtés indul meg.

Minisztertanács foglalkozott a szociáldemokraták szeptember elsejére tervezett budapesti felvonulásával, amelyet a belügyminisztérium is betiltott

A belügyminisztérium elutasította a szociáldemokraták felebvezését — „Nem szabadna a munkanélküliséget az uccára vinni” — A magyarországi szociáldemokraták, a betiltás ellenére, meg akarják tartani a felvonulást

Nagy közmunkákkal küzdi le a magyar kormány a munkahiányt

BUDAPEST, augusztus 29. A magyar kormány tagjai ma délelőtt fél 11 órai kezdettel a népjóléti minisztériumban Vas József népjóléti miniszter és miniszterelnökhelyettes elnöklété alatt minisztertanácsot tartottak. Ezt megelőzőleg a szabadságáról visszatért Gömbös Gyula honvédelmi miniszter jelent meg Vas Józsefnél, akivel hosszasan tanácskozott. A minisztertanács a folyó ügyeket tárgyalta, tudomásul vették Bud János kereskedelemügyi miniszter bejelentéseit a közmunkák megteremtése ügyében.

Ezek során Bud elmondotta, hogy Budapest székesfővárossal történt megállapodása értelmében rövidesen kiadják a villamosítási munkálatokat, amelyek értéke 29 millióra rug. Megállapodás történt a Beszkárttal is, hogy 20 millió pengőt fordít beruházásokra. A kereskedelmi tárca körébe tartozó beruházásokról néhány nap óta folynak már a tárgyalások. Megindul a hegyeshalmi vasutvonal villamosítási munkálatai is, még pedig a vezetékek előállítása és felszerelése, a földmunkák, a viaduktok és hidak megerősítése, amelyek 12 millió értékű közmunkát jelentenek.

A belügyi államtitkár nyilatkozik

Az ügy kapcsán Sztranyavszky Sándor belügyi államtitkár a sajtó képviselői előtt a következő nyilatkozatot tette:

— Peyer Károly és társai a főkapitányság betiltó véghatározatát ma meglebbeztek a belügyminisztériumhoz. A felebvezés a kezemen van és közölhetem, hogy

az elutasítást a főkapitányság helytálló indokai alapján én is jóváhagyom.

Ezt különben a minisztertanácsnak is bejelenttem. Feltételezem, hogy a szociáldemokraták a felelősségük tudatában a felebvezés elutasítása után, amelyet a belügyminisztérium ugyancsak felelősségének átérzésében tett meg, mindent elkövetnek arra nézve, hogy uccai felvonulástól és csoportosulástól tartózkodjanak, amellyel szemben egyébként a felépést a rendőrség közegei kötelességszerűen tartják. Meg vagyok győződve arról, hogy Budapest közönsége a rendőrség munkáját nem fogja akadályozni.

A kormány tagjai közül még Wekerle Sándor pénzügyminiszter is nyilatkozott a sajtónak a szeptember elsejei szociáldemokrata felvonulási szándék kapcsán. Elmondotta, hogy nem szabadna a munkanélküliség kérdését az uccára kivinni, mert ez nem vezet eredményre és csak rendzavarásokra ad alkalmat. A kormány ugyanis mindent megtesz a munkanélküliség leküzdésére.

Munkabeszüntelési terv

A főkapitányság elutasító döntése és a felebvezés kedvezőtlen miniszteri határozata nagy elkeseredettséget váltott ki a munkásság körében. Tegnap, amikor még a miniszteriumi elutasítás nem is volt ismeretes, az esti órákban a Hangya Szövetkezet ceglédi-uti raktáránál az újmunkások nagyobb csoportba verődve, hangosan tüntettek és szidalmazták a rendőrséget a szeptember elsejére tervezett felvonulás és gyűlések betiltásáért. A rendőrség közbelépett és 13 újmunkást letartóztatott.

Meg van a remény abban, hogy a mozdonygyártás, Londonban folytatott tárgyalásai eredményre vezetnek. A végleges megállapodás a magyar gyáraknak 8 millió munkát hoz. A Déli Vasut elhatározta, hogy állomásainak kibővítésére és a biztonsági felszerelésekre 3 millió beruházást eszközöl. A kereskedelemügyi miniszter az új és Horthy Miklós nevét viselő dunai hid ügyében is tájékoztatta a minisztertanácsot. Bud elmondotta, hogy a hid ügyében már megtörtént a végleges döntés és amint a parlament összeül, errevonatkozó törvényjavaslatot is beterjeszt és felhatalmazást kér a Háztól a hidépítés finanszírozására.

A Horthy és az óbudai hid építésével 50—60 millió közmunkára nyílik alkalm a munkanélkülieknek.

Végül közölte a minisztertanács az is, hogy szeptember vége felé 8 millió beruházást fordítanak utépítésekre.

Majd szóba került a szociáldemokraták szeptember elsejére tervezett uccai felvonulása is, amelyet, amint ismeretes, a rendőrség betiltott.

A szociáldemokrata párt és a szakszervezeti tanács az elutasító határozatokra egy szerűen azzal felelt, hogy — alaposan kidolgozta a felvonulás részleteit. Felmerült az a terv is, hogy a kérdéses napon 11 órától kezdődőleg a munkásság úgy Budapesten, mint a környéken a munkát beszünteti.

Nyilatkozott a felvonulás ügyében a szociáldemokraták részéről Peyer Károly is, aki kijelentette, hogy a helyzet nem változott, a párt álláspontja a régi. A munkásvezetők már fel is osztották Budapest területét arravonatközlőlag, hogy ellenőrizzék, miképen vonul fel a munkásság szeptember elsején a főváros uccáin.

A szeptember elsejei készülődések kapcsán nem érdeklődtem elmondani, hogy az elmúlt éjszaka „A kommunisták magyarországi pártja” aláírásával hatalmas tömegű röpcédulákat terjesztettek el a külvárosokban, amelyben gyávasággal vádozzák a szociálistákat és felhívják a munkásokat, hogy szeptember 1. helyett 6-án vonuljanak föl és mutassák meg erejüket. A rendőrség letartóztatott egy közműves legényt, amely a vendéglőben borozgató katonák között izgatott, hogy azok szeptember 1-én csatlakozzanak a tüntető munkássághoz.

Vidéken is tilos a szociáldemokraták felvonulása

A szociáldemokraták szeptember elsejére tervezett felvonulásának pesti betiltása egyébként nem egyedülálló. Amint Zalaegerszegről jelentik, az ottani szociáldemokrata szervezet bejelentette a rendőrségnek, hogy elsején a pesti felvonulással párhuzamosan, szintén uccai felvonulást rendez és utána a Munkás-Ottahonban nagygyűlést tart. A rendőrkapitány a pesti indokokra való hivatkozással megtagadta a felvonulási engedély kiadását.

De népgyűlést akarnak tartani a pécsi szociáldemokraták is. A párt ottani szervezőlének vezetősége bejelentette Török Lajos rendőrfőtanácsosnak, hogy hétfőn nagy népgyűlést tartanak. A rendőrfőtanácsos azonban a népgyűlésre nem adott engedélyt. Hasonlóan kudarcra végződött a debreceni szociálisták engedély kérése is.

VALÓDI OLASZ FAGYLALT Königstorfer-cukrászdában.

Curticira költözik át a lökösházai magyar kirendeltség

Közös lesz a román-magyar utlevél- és vámellenőrzés — Egy órával megrövidül az Arad-Budapest közötti utidő

ARAD, augusztus 29. Nagyjelentőségű tanácskozások indulnak meg a közeljövőben a román és a magyar hatóságok között. A tárgyalásoknak az a céljuk, hogy a lökösházai magyar határkirendeltséget és vámhivatalt Curticion helyezzék el, hogy a jövőben az utlevél- és vámvizsgálatot úgy magyar, mint román részről Curticion intéznék el. Curticion éppen most készült el egy hatalmas kétemeletes épület, amely fekvésénél és beosztásánál fogva is igen alkalmas lenne arra, hogy a ro-

mán és magyar határkirendeltségeket befogadja.

Kiszivárgott hírek szerint az előzetes tárgyalások igen kedvező eredménnyel kecsegtetnek, úgy, hogy lehetséges, hogy egy hónapon belül a két szomszédos állam utlevél- és vámkirendeltségei együtt fognak dolgozni Curticion. A reformnak óriási lenne a jelentősége a közönség szempontjából, mert eddig másfélórát tartott Curticion és Lökösházán a két vámvizsgálat és amennyiben a terv megvalósul, úgy legalább egy órával megrövidül az Arad-Budapesti utvonal.

Felfedeztem az aradi vízipóló-pályát

Nyolc kilométerre a Neptuntól van a Maros egy holt ága, a hináros vízben kacsák fürdenek, kenderet áztatnak — ez a vízipóló-pálya

Kirándulás egy vízipóló-tréningre

ARAD, augusztus 29. Furcsa cigánykaravánnal találkoztam ma délután a Neptun-strandon. Barnára sült, izmos fiatal fiúk, akik Arad uritársadalmához tartoznak ugyan, de így meztlenül, uszónadrágban alig különböznek valamit a nomád cigányoktól. Egy sportember: Kornis Árpád látszott az expedíció vezetőjének és minden jel arra vallott, hogy a feketebőrű társaság hosszabb utra készül.

— Valami kirándulás? — kérdeztem.

— Lehet annak is nevezni — volt a válasz — mert a vízipólópályára megyünk.

Csodálkozva néztem rá, hiszen köztudomású, hogy Aradon nincs uszoda és így vízipólópálya se lehet, mert ezt a divatos, érdekes sportot csak állóvízben lehet üzni.

Mosolyogva szölt az expedíció vezetője:

— Ha kíváncsi az aradi pályára és elég erősnek érzi magát az utra, tartson velünk.

Elindultam a sportkaravánnal felfedezni a rejtélyes aradi vízipólópályát. Már jóval túl usztunk a városi hídon, amikor Ujarad felett az úgynevezett „szilvás” mellett a társaság a partra mászott. A kétkilométeres uszás után kezdődött csak az ut igazi része. Uttalan utakon, szántóföldeken és cserjéken keresztül gyalogoltunk vagy két kilométert, amikor ötven méter távolságban a fák sűrű lombjai között megpillantottuk a Maros vízének tükkrét.

Megint usztunk jónéhány kilométert. Társam frissen szelték a vizet, én haláláradtan lebegtem a víz tetején. Már-már azon voltam, hogy én bizony kimászom a vízből és szégyenszemre, de visszalépek a további kirándulás gyönyöreirel, amikor végre felharsant Kornis hangja:

— Célnál vagyunk.

A Maros holt ágánál voltunk, amely itt 500 méter hosszú és 40 méter széles, az egyik oldalon kákától és más vízi növénytől benöve, a másik oldalon füzes. A víz tele kacsával, libával, lóval, tehénnel, no meg disznóval: ez az aradi vízipólópálya.

A társaság tagjai közül többen igyekeznek a „pályát” az állatoktól megtisztítani, amikor a jószágjaikat féltő mikalakaiak megjelennek vasvillával kezükben, hogy rendet csináljanak a „libatolvajok” között. Mert ennek nevezte az egyik mikalakai gazda rövidesen az egész társaságot.

Kornis Árpáddal igyekeztem megmagyarázni az öregnek, hogy mi nem akarunk libát lopni, még kevésbé disznót és mi vízipólót játszani jöttünk ide. Az öreg nem akarja elhinni, amit mondtunk neki és kijelenti:

— Játszani Aradon is lehet. Ez csak egy oklibalopásra.

Megpróbálom magyarázni a csökönyös embernek, hogy szívesebben játszanának Aradon az urak, de a városi tanács még nem gondoskodott

róluk, hogy legyen nekik egy állóvízi uszodájuk, ahol hódolhatnak szenvedélyüknek, tehát kénytelenek idejönni. Az öreg ezt nem akarja elhinni amit mondok. Beleegyezik abba, hogy „jáccodgyonak” a fiuk, de ő ott marad vasvillával és vigyáz a libákra.

A fiúk lesznek két-két karót a vízbe, ahol még fenéket lehet énni. Ez a poló-pálya. A játék megindul. Az öreg vasvillával a kezében, dirigálja a társaságot. Amint az egyik közülök egy félredobott labda után uszott, reá is kiáltott:

— Hallja, azt a kiskésit magának, ne usz-

SZINHÁZ IRODALOM MŰVÉSZET

30 százalékkal olcsóbbak lesznek a helyárák az új színház-szezonban

hajtó-bizottságot, amely résztvesz

ARAD, augusztus 29. Az aradi Színház-tól Egyesület ma megtartott nagyválasztmányi ülése a legfontosabb lépés az aradi színház megmentésére alakult egyesület programjának megvalósítása felé. A mai gyűlésen alakult ugyanis meg a végrehajtó-bizottság, amely a színházmentő intézmény legmozgékonyabb és legfontosabb szerve. Ez az intézmény lesz a lelke az aradi színház új korszakának, mert nemcsak részt vesz a színház irányításában, hanem

a koncesszionált színházgatóval elvben már megtörtént megállapodás szerint saját maga fogja intézni azt Szendrey Mihály szaktanácsának és a színház anyagi ügyeiben általa gyakorolt megfelelő ellenőrzése mellett.

A nagyválasztmányi ülést Vas Gusztáv Acsev. főfelügyelő, az egyesület ügyvezető elnöke nyitotta meg. Annak előrebocsátása után, hogy milyen nagyfontosságú szerepet tölt be a választmány, amikor a végrehajtó-bizottságot megválasztja, javasolta, hogy a három helyre Vörös László dr. főszerkesztőt, Löcs Rezső dr. ügyvédet és Major Béla felelős szerkesztőt válasszák meg. A választmány elfogadta az ügyvezető elnök javaslatát. Ezután a választmányi tagok névsorát egészítették ki. Az eddigi 50 taghoz 8 új tagot választottak. Későbbi üléseken a választmányt 75 tagra egészítik ki. A ma megválasztott tagok névsora a következő: Bányi Sándor, Stein József, Wolff Gyula, Apponyi Gyula, Diel Pál Dezső, Richter József, Czernóczky Mihály és Lantos Miksa. Az új választmányi tagok választása szintén egyhangulag történt.

Élénk vita indult meg ezután a színház-

szon a libák felé, mert ha én odamegyek a vasvillával, akkor baj lesz!...

A játék nagyon komolyan folyik. Kornis Árpád és Bergesz Gyula oktatja a fiukat. — Csavard meg jobban. Doplerozd, — hangzanak egyre-másra a tanári utasítások.

Lassan, egymásután megszöknek a fiúk, mert nagyon hideg a víz. Azt mondják, alul hideg források vannak. Félre állanak az alacsony vízben, de itt meg kenderáztató asszonyok kergetik őket tovább a térdig érő pocsoltyába. Közben még egy érdekes epizódja van a „Klebsberg-kupa döntőjének”, ahogy Draskovits, a „vizikabarista” nevezi a tréninget. Pártos kapus egy labdára kiuszik. Háton uszva igyekszik vissza kapujába és amikor odaér, egy ténen szárvaival ütközik össze.

Be kell fejezni a pólótréninget, mert már csak a vízibetyárok: Bergesz, Kornis, Köteles, Katona bírják a tizenegy fokos vizet. Még nincs vége azonban a tréningnek. Kornis beállít egy néhány ijuságit a vízbe, a térdig érő pocsoltyába és startoltatja az „öregebbeket”, hogy tanuljanak fordulni. Ez úgy történik, hogy az „öreg” uszó nekirugaszkozik és amikor odaérkezik az egyhelyben álló ifihez, szegényt szilárd alapnak tekint, nekiugrik, hogy lendületet kaphasson. Meg kell állapítani, hogy a forduló jók sikerültek, csak egy baj van, a medencefalat helyettesítő uszócsémeték néhány, a hasba rugott forduló után el-eltűnnek a hinártól zöldelő, kenderbüzös vízben.

Alkonyodik. A nap már lemenőben van, amikor a társaság nagyobb része a parton megindul gyalog, hogy visszamenjen a Neptunba. Még vannak, akik kívánják a vizet. Jobbára kipróbált régi uszók. A fiatalok közül csak a „kis” Odry — Odry Zoltán többszörös birkozóbajnok fia — merészkedik, hogy vízben tegye meg a három kilométeres utat a Neptunig.

Igy fedeztem fel az aradi vízipóló-pályát! (F. J.)

A Színház-tól Egyesület mai választmányi ülésén megválasztották a végrehajtó-bizottságot, amely résztvesz

mentő akció részleteiről. A vitával kapcsolatosan számos, érdekes és célszerű javaslat hangzott el. Többek között Parecz Béla dr. országgyűlési képviselő, Vörös László dr. főszerkesztő, Reismann Jenő gyáros, Bérczy Lajos, a Magyar Párt főtitkára szólottak hozzá a magas színvonalú vitához. A felvetett problémákra megtette a maga szakszerű megjegyzéseit a szintén jelenlevő Szendrey Mihály színházgató is. A nagyválasztmány általános tetszés mellett fogadta el Vas Gusztáv, előterjesztett javaslatát, amely szerint

az új színház-szezonban 30 százalékkal lesznek olcsóbbak a helyárák.

A tervbevetett 12 jegyből álló bérletszelvény-rendszerrel kapcsolatban is számos ötlet és javaslat vetődött fel és a választmány arra az álláspontra helyezkedett, hogy ezeknek a szelvényfüzeteknek tulajdonosai mindama jogban és előnyben részesülnek, ami a napi előadások látogatóját megilleti.

A bérleti szelvényfüzetnek valamennyi jegye egyszerre is felhasználható, a jegyek minden előadásra érvényesek, tehát azokra is, amelyeket a múltban bérletszimóni előadásoknak minősítettek és ezeken az előnyökön és kedvezményeken kívül további 20 százalékos kedvezményt kap a 12 szelvényből álló füzet tulajdonosa, aki éppen úgy naponta fizeti meg az egyes jegyek árát, mint a rendes színházlátogató.

A most megválasztott végrehajtó-bizottság már holnap megkezdte működését. Első feladata a Szendrey Mihály koncesszionált színházgatóval való szerződés megkötése. A végrehajtó-bizottság résztvesz a színház tagjainak most meginduló szervezési munkájában is

SZABADITÓKRÓL ÉS FELSZABADITOTTAKRÓL

Erdélyt támadja és vádolja a regát

Egy liberális lap az erdélyi származású politikusok ellen — Vitéz Mihály vajda félremagyarázott levelei — „Ma sem állunk jobban, mint 1601-ben” — Ferde képek a gyulafehérvári nemzetgyűlésről — Ahogyan a liberális cikkíró szerint „a mult beszél” — Hiteles adatok Mihály vajda haláláról

BUCURESTI, augusztus 29. Averescu generális nagy vihart keltő nyilatkozata, amelyben a szabadítókról és felszabadítottokról tett kellemetlen megjegyzéseket, még mindig élénken foglalkoztatja a bucuresti-i sajtót. Az egyik liberális lap „A mult beszél” cím alatt felidéri Vitéz Mihály vajda történelmi alakját és az ő tragédiájával kapcsolatosan foglalkozik Erdéllyel. A liberális lap szerint Mihály vajda előre megsejtette végzetét, ami kitűnik Rudolf császárhoz intézett leveléből:

„Mit is tettem többet a kereszténység érdekében? A történetek ellenére is úgy határoztam, hogy ki fogom békíteni azokat, akik már annyiszor törtek árulással az életemre és elküldöttem Erdélybe feleségemet, fiamat és leányomat, hogy meggyőzzem az erdélyieket változatlan hűségemről. Azt kértem tőlük, hogy engedjék meg családomnak, hogy azonnal felségedhez utazhasson. Ugy hallom azonban, hogy enyéim valamenynyien tömlőben vannak, embertelenül bának velük és mindenben hiányt szenvednek. Noha nem érdemeltem ezt a bánásmódot, kénytelen vagyok ezt a sérelmet is erős szívvel elszünetelni, mert mindent el kell tennem a kereszténység érdekében. Ezért az Uristennek engedem át a bosszút és noha még nem épültem fel teljesen betegségemből, Romániába mentem, ahol hűveim bizalommal fogadtak, de ősi ellenségeim minden oldalról reám rohattak: Itt a lengyelek, amott a törökök elpusztítván városokat, falvakat és szántóföldeket. Ebben az időben számtalanszor kértem az erdélyiek segítségét, de minden esetben hiába esedeztem, mert ezek csak arról beszéltek, hogy tegyenek el engem láb alól.”

A liberális lap az idézethez a következőket füzi:

„Ti, akik ismeritek a dolgok mai állását, a régi regát és Erdély között, képzeljétek el azt az eshetőséget, hogy egyik részről az oroszok támadnak meg bennünket, másik részről pedig a bolgárok. Ilyen esetben milyen segítséget remélhetnénk mi egy olyan lakosságtól, amelynek vezerei Maniu, Vaida, Pop Ciceo és más urak. Tíz éve folyton azt hangoztatják, hogy mi regátiai cigány fajta vagyunk. Ma se állunk jobban, mint amint 1601-ben Vitéz Mihály állott, az ő seregével. Ő maga írja le, miként szorították őt ellenségei:

„Sohasem féltem volna egy cseppet sem a lengyelektől, ha nem támadt volna a törökökkel való háború, de most a lengyelek és törökök két oldalról támadtak és a harmadik oldalon van Erdély, amelyben megbíztam, azt híven, hogy ott barátaim és nem ellenségeim vannak. Ennek dacára betört Romániába Székely Mózes is Batori Zsigmond katonáinak parancsnoka. Ennyi ellenségtől körülvéve, minden reményt elvesztve, hogy az ígért Erdély segítségemre lesz, kénytelen voltam Craiova felé visszavonulni. Innen is hiába kértem az erdélyiek segítségét. Eszükbe juttattam esküjüket, a szerződéseket, a vállalt kötelezettségeket, de hiába. Csak időt vesztettem és még inkább bebizonosodtam afelől, hogy az erdélyiek vesztemet akarják.”

Mihály vajda Bécs felé indulván — írja tovább a lap — Rudolf császárhoz írt levelében lefesti azokat a veszedelmeket, amelyeknek Erdélyben állandóan ki volt téve:

„Felséged valószínűleg hallotta már, hogy mennyi kellemetlenséget, gyalázkodást és zundilást kellett elszenvednem, Erdélyben sok helyen embereimre törtek, kiméletlenül begyilkolták őket. Déva városából rám irányították az ügyukat és többeket az enyéim

közül a Marosba ölték, de nem elégedtek meg ennyivel és Körösbányára leveleket küldtek, hogy az ottani lakosságot fellázítsák ellenem, Borosjenőn és Lippán megerősítették a katonaságot, de mivel mi erősebbek voltunk, nem mertek megtámadni. Ilyen kalandok és veszedelmek után érkeztem meg felségedhez, fáradtan és teljesen kifosztva.”

Ezekhez a szavakhoz a liberális organum a következőket jegyzi meg:

„Vitéz Mihálynak leghőbb vágya az volt, hogy Erdélyt felszabadítsa és a kereszténységet megmentse. Az erdélyiek azonban állandó és kiengesztelhetetlen ellenségként viselkedtek, mert nem akarták őt szabadítóknak elfogadni. Egyetlen egy kivánságuk volt: Mihály vajda menjen ki Erdélyből! Ezért egyesültek a lengyelekkel, törökökkel és magyarokkal,

de mi mást tesznek most a mai erdélyi „urak”?

— kérdi a lap. — Az egyesülés alkalmával nem-e szándékoztak feltételeket szabni, amelyeket a nép Gyulafehérvárott visszautasított? A consiliul dirigent nem vonta-e a regátiai elűzését a csatolt területekről és végül nem kísérelték-e meg külön parlamentet felállítani

Flamm Miksa aradi nagykereskedőt egymillió kétszáz ezer lejjel megkárosították

Egy fedezeti váltó kellemetlen következményei — Grosz Lajos Aradról elszármazott budapesti kereskedő ravasz fondorlattal megszerezte egy értékes ágytollküldemény tulajdonjogát. Bűnvádi feljelentés Grosz ellen

ARAD, augusztus 29. Kellemetlen üzleti meglepetés érte néhány nappal ezelőtt Flamm Miksa aradi nagykereskedőt, aki öccsével, Flamm Róberttel nagymennyiségű ágytollat exportált külföldre. A nagykereskedő néhány nappal ezelőtt ismét nagyobb küldeményt indított utnak Budapestre, ahol megbizottja, egy Grosz Lajos nevű, Aradról elszármazott kereskedő volt, aki azonban nem tudott azonnal tudatni az egy millió kétszáz ezer lejt reprezentáló küldeményen. Flamm Miksa egyre türelmetlenebbül sürgette az áru eladását, majd amikor látta, hogy Grosz a sürgető felszólításnak nem tesz eleget, személyesen utazott fel Budapestre.

Grosz Lajos itt azzal fogadta Flamm Miksát, hogy az árun pillanatnyilag nem lehet tudatni, ellenben ha az ő személye nem elég garancia, akkor hajlandó 1.200.000 lejről szóló fedezeti váltót átadni. Flamm Miksa örömmel kapott Grosz ajánlatán, aki nyomban ki is állította a váltót. A fordulat Aradon következett be, ahol a nagykereskedő megmutatta személyzetének a váltót. Könyvelője azonban figyelmeztette, hogy a fedezeti váltóval jogszerűen megváltotta Grosz az áru tulajdonjogát is.

Flamm Miksa nyomban ügyvédhez fordult, majd amikor ez helyben hagyta a könyvelő vélekedését, a nagykereskedő azonnal felutazott Budapestre, hogy a tollat visszairányítsa Aradra, azonban Grosz azzal fogadta, hogy a fedezeti váltóval megváltotta az áru tulajdonjogát, sőt azt már át is adta feleségének s így az most már nem az ő tulajdona. Flamm Miksa bűnvádi feljelentést tett Grosz ellen a budapesti főkapitányságon. Az illetékes rendőrtisztviselő azonban az okmányok áttanulmányozása után kijelentette, hogy Grosz Lajost nem lehet őrizetbe venni, mert nincs meg rá a jogalap. Elképzelhető volt Flamm Miksa lelkiállapota, aki megtudta, hogy Grosz Lajos bizományos egy banira se jó.

A legérdekesebb volt Grosz Lajos bizomá-

Kolozsvárott? Gyulafehérvárott az egyesülés városában nem-e énekeltek magyar-szász dalokat és a kommunista internacionálét. Mi a különbség tehát a mai erdélyi urak és azok között, akik 329 év előtt éltek és akik idegenek segítségével Vitéz Mihály vajda halálát és a román népek török iga alá való jutását okozták. Amint akkor, úgy most is rájuk hallgat a nép és parancsaikat teljesíti. Az „urak” voltak azok, akik arra hajszolták az erdélyieket, hogy pusztítsák el Mihály hadseregét, a mai urak viszont kitalálták a „regátiai” (regatean) szót és

arra biztatták a népet, hogy örömtüzeket gyújtson a felszabadító Ion Brătianu halálakor.”

A kormány egyik organuma rámutat a liberális cikkíró nagy tévedéseire és a következőket írja: „Sehol sincs megírva, hogy Vitéz Mihályt az erdélyiek gyűlölték volna, vagy halálában bármiképpen közreműködtek volna.” Petheő Gergely, aki kortársa volt Vitéz Mihálynak és a legalaposabb ismerője az akkori eseményeknek, a következőket írja a híres „kronikájában”:

„Mihály vajda és Básta György e győzelem után bemenének Erdélybe, az országot Rudolphus császár számára foglalni és hódoltatni, azért szegény Mihály Vajdát az Istentelen Básta, a magha sátorában a Balónokkal álnokul és mordul megöleté minden ok nélkül, csak merő irigységből veszté el ezt a híres, nevezetes vitéz Fejedelmet, kitől a török császár is félt. Ez lón augusztus 19. napján stb.”

Vitéz Mihály panaszos levelét sem úgy kell tehát értelmezni, mint ahogy azt a liberális lap magyarázza.

nyos, aki amint értesült, hogy Flamm Miksa bűnvádi feljelentésre készül ellene, nyomban azzal fenyegetődzött, hogy uzsora címen tesz feljelentést Flamm Miksa ellen, aki az 1 millió kétszáz ezer lejt vételi összeghez 24 százalék váltókamatot számított fel.

Transeurópai autóvonal Calais és Konstantinápoly között

BERLIN, augusztus 29. A Berliner Tageblatt szerint az angolok meg akarják építeni Calais és Konstantinápoly között az első nagy transeurópai autóvonalat, amelynek az A. I. Európa neve lenne és amely Budapesten is áthaladna. A tervezett utvonalnál a nyugati államoknál igénybe vennék a régi autótutakat, míg a Balkánon kölcsönt vennének fel hozzá, amely így kiépítve, az autóforgalom gerince lesz.

Az aradi mozik mai műsora

CENTRAL: A VADON KIRÁLYA. Vadnyugati kalanddráma, beszélő- és zenélő hangos-film. Főszerepekben a világhírű csodakutya: Rin-Tin-Tin és partnere, a kis Sonny Boy. Előadások kezdete 7 és egynegyed 10 órakor. Kezddéskor az ajtók bezáratnak.

SELECT: 7 órakor.

MODERN: (Marosparti nyári mozgó) fél 10 órakor. Premier. KELETI MENYASSZONY, nagyhatású dráma, amelyet Tschaikovskynak „Symphonie pathétique” című mesterműve inspirált. A főszerepekben a box egykori világbajnoka: Georges Carpentier és Henry Kraus.

ELITE: 7 és egynegyed 10 órakor. Új műsor. SZERELMI LAZ. Érdekfeszítő filmjáték, Hans Junkermann és Vivian Gibson-nal a főszerepekben.

GRADISTE: 7 és fél 9 órakor: Új műsor: DIVATKIRÁLY. vígjáték, a közkedvelt Pat és Patachon-nal.

HIREK

Falra borsó

A tisztított borsó, a dara, a szárított tészta és a buzalisztból készített tésztaelemek kiviteli illetéke augusztus huszonötödikétől kezdődőleg megszűnt.

Nem is tudtuk, hogy beteg volt. Nem is tudtuk, hogy a szárított borsó, a dara, a szárított tészta és buzalisztból készült más tésztaelemek nemzeti vagyont és pótolhatatlan kincset jelentettek eddig, amelyekre kiviteli taxát kellett fizetni — büntetésből, mert valakinek még eszébe juthatott volna, hogy az országból kivigye. Borsó! Annyi van, hogy naponta kétszer borsót eszik a szegény proletár. Dara! A malmok egyebet sem tesznek, mint panaszkodják, hogy az őrés melléktermékeit nem bírják értékesíteni. Tészta! A tészta lisztből készül, a liszt buzából és búzánk a magtárakban rothad évek óta, mert nincsen, aki kivigye. A liszt-neműek kivitelét védeni kellett, a kivittel szemben óvintézkedést kellett tenni?

Évek óta nem ment ki a dara, a borsó és a lisztből készült tészta. Miért? Akad-e elme, aki logikusan értelmét tudná adni? Miért itt is korlát? Itt, ahol roskadunk és görnyedünk a készletek tenger sulya alatt? Itt, ahol pénzt kellene kapnunk azért, ami idehaza majdnem értéktelen szemét? Miért nem bolettáznak és ha már nem teszik, miért büntetnek?

A szedőgépeken nincsen annyi kérdőjel, mint ahány kérdést itt fel lehetne tenni és éppen ezért a sok kérdőjelre egyetlen felelet: kényszerek és parancsok és beleszólások és intézkedések labirintusában fogant és született az a kaosz, amelyből most nem tud kivergődni sem Manolescu, sem Madgearu, sem Mihalache, még Titulescu sem.

A rendeletek és a korlátozó intézkedések kaoszából megszületett Babel, amelynek építői most igyekezve igyekeznek egymást megérteni, de elvész a hangjuk és értelmetlen a szavuk a paragrafusok ősröngyében, amelybe utatvágni boszorkányos ravaszással és csurgó verejtékkel sem lehet.

Eddig a borsót a falra hányták, most végre átengedték a határon. Talán most mégis, lesz valami, Borsóeladás bizonytalán!

— **Bratianu György Temesvárott.** Temesvárról jelentik: Bratianu György hívei dr. Coste Gyula volt vármegyei preiktus vezetésével szeptember 12-én Temesváron nagyszabású gyűlést tartanak, amelyen minden valószínűség szerint maga Bratianu György is résztvesz és felszólal.

— **Az utlevélpánamista Rudioliné abbahagyta az éhségstrájkot.** Temesvárról jelentik: Az utlevélpánamával kapcsolatban letartóztatott Rudloff Olga magántisztviselő a fogházban elkezdett éhségstrájkját Selariu fogházigazgató rábeszélésére abbahagyta. A hatnapos éhségstrájk annyira megviselte szervezetét, hogy tegnap kórházba kellett szállítani. Ágya mellett állandóan rendőr áll őrt.

— **A bucaresti-i szállodák csak annak adnak szobát, akinek van személyazonossági bizonyítványa.** Az aradi rendőrkvészura a következőket közli: Belügyminiszteri rendelet értelmében közöljük, hogy a jövőben mindazok, akik Bucarestbe utaznak, vigyék magukkal a népesedési hivatal által kiállított személyazonossági igazolványukat. A bucaresti-i szállodák csak azoknak adnak szobát, akik megérkezésükkor személyazonossági igazolványukat felmutatják.

— **A hóguta újabb 9 áldozatot szedett Londonban.** Londonból jelentik: A hőség ma délután árnyékban 34 fok Celsius volt. A hógutának ma 9 áldozata van. A meteorológusok szerint a hőség emelkedőben van és ez az állapot néhány napig tart.

— **Csehországban rendszeresen kézsmálták a leveleket.** Marienbadból jelentik: A marienbádi postasikkasztás után ugyszólván az egész ország területéről érkeznek hasonló feljelentések, amelyekből kftünik, hogy a levelek megdezsmálása valóságosan divattá fejlődött ki.

A legújabb találmány: vetithető telefonüzenet

A berlini posta érdekes terve

BERLIN, augusztus 29. A birodalmi posta érdekes tervvel foglalkozik. Eszerint a telefonkészülékekhez íróasztalkákat szerelnek fel, amelyekre a távolból rávetithető írásos üzenet. Ez ara jó, ha a telefonelőfizető nem jelentkezik, mert távol van, úgy számára az üzenetet írásban hagyja meg a telefon.

A központ bizonyos számú csemetésére az

írókészülék automatikusan működésbe jön és alkalmassá lesz arra, hogy rövid üzeneteket feljegyezzen. Ugyanigy használható a készülék nehezen érthető nevek megrögzítésére. A készüléket egyelőre csak külön előfizetőknek fogják felszerelni és gyakorlati jelentősége csak akkor lesz, ha annak használatát minden előfizető számára kötelezővé teszik.

Magyarország döntőbírósa útján kéri vissza Ausztriától Mátyás Corvináját és a Bécsbe vitt árpádházi emlékeket

A bécsi muzeumok magyar történelmi emlékekkel lesznek tele — Szeptemberben tárgyalja az ügyet a döntőbírósa

BUDAPEST, augusztus 29. Az osztrák-magyar monarchia vagyonának likvidálása során számos vitás kérdés merült fel a két ország között. Az erre vonatkozó tárgyalásokon a kérdések nagyrészt sikerült elintézni és csak egy probléma maradt határozat nélkül. Azokról a követelésekről volt szó, amelyeket a magyar állam támasztott a volt államközösség alapján Ausztriával szemben, Ausztria birtokában lévő katonai értékek, udvari vagyonok, valamint a Habsburg-Lotharingiai hitbizomány tekintetében, amelyek jog szerint Magyarországot illetik. Ausztriának ugyanis többször nyílt alkalma, hogy úgy történelmi, mint egyéb értékeket szállítson el Magyarország területé-

ről. Így történt, hogy Mátyás Corvinája és számos árpádházi ereklye, valamint más felbecsülhetetlen történelmi érték halmozódik a Hofburg kamráiban és a bécsi muzeumok magyar történelmi emlékekkel vannak megtelve.

Még 1920-ban tárgyaltak a kérdés elintézéséről Bécsben. Magyarország elment az engedékenység legvégső határáig, de az osztrákok kitértek a magyar kérések teljesítése elől. Ilyen körülmények között Magyarország a döntőbíróshoz fordult, amely szeptemberben megkezdte az ügy tárgyalását. Annakidején a magyar delegációt báró Sztéryi József képviselte, aki a most megalakuló választott bíróságnak is tagja lesz.

— **A vingal járásbírósa irnok gyilkossággal gyanúsított egy gazdálkodót.** Az elmúlt vasárnap meghalt Vingán Csokán János husz éves jómódu birtokos. Csokán egy lórugas következtében elszenvedett sérülésén kapta a mérgezést. Még jóformán el sem földelték a szerencsétlen embert, amikor megjelent a csendőrségen Suba Jenő volt járásbírósa irnok és bejelentette, hogy Csokán nem természetes halállal halt meg, illetve, hogy az apja tette el láb alól a fiatal embert. A feljelentésre megindult a nyomozás, a halottat exhumálták azonban megállapítást nyert, hogy Csokán csakugyan tetanusmérgezésben halt meg. A meggyanúsított Csokán mosi hatóság előtti rágalmozás címén feljelentést tesz a járásbírósa irnok ellen.

— **Nem szabad viccelni a fascizmusról.** Milánóból jelentik: A legújabb rendelet értelmében, amely szerint a fascista rezsimről nem szabad vicceket mondani, a törvényszék négy hónapi fegyházra és 400 lira pénzbüntetésre ítélte egy velencei kereskedőt, aki a kávéházban viccet mondott a fascizmusról.

— **Anya és két gyermeke a vonat kerekelt alatti.** Pásztórról jelentik: A hevesmegyei Pásztó községben Pályi László vasuti váltóór négy éves kis fia és 6 éves kisleánya a pályán játszadoztak, amikor az egyik vonat jött. A váltóór felesége, amikor a veszedelmet látta, a vonat elé rohant, amely mindhármukat elgázolta. Az asszony és a kisfiu szörnyethalt, a kisleány haldoklik.

Az Aradi Közlöny apróhirdetéseinek gyűjtőhelyei

A hirdető közönség kényelmére Aradon az alábbi helyeken gyűjtőhelyet létesítettünk, ahol nyanyis az apróhirdetések naponta d. u. 5 óráig adhatók fel.

Naményi-féle papirkereskedés, volt Weitzer János-ucca.

Biheller-dohánytözsde, volt Andrassy-tér 16.

Karácsonyi-dohánytözsde, volt Weitzer J.-u.

Dohánytözsde volt Kossuth-u. 4 szám,

Juhász Gábor fűszerüzlete v. Orczy- és Dezső-ucca sarok.

Dohánytözsde, Zsidótemplom-épület

Akinek tehát az Acsev.-palotában levő kiadóhivatalunk nem esik útjába, apróhirdetéseit gyűjtőhelyeinken eredeti áron adja fel, mely lapunk másnap számában feltétlenül meg fog jelenni.

— **A vizsgálóbíró kaució ellenében szabadlábra helyezte a Renner-gyár utazóját.** Az elmúlt héten jelentettük, hogy Herb vizsgálóbíró előzetes letartóztatásba helyezte Grieshaber Imrét, akit a kolozsvári Renner börgyár azzal vádolt meg, hogy inkasszók útján megkárosította a vállalatot. Grieshaber védője, Cuciu aradi ügyvéd ma beadvánnyal fordult a vizsgálóbíróhoz, amelyben 10.000 lej kaució ellenében Grieshaber szabadlábrahelyezését kérte. A vizsgálóbíró helyt adott a kérelemnek és miután az ügyészség sem felebbezte meg, Grieshaber Imre még a délelőtti folyamán elhagyta az ügyészség fogházát.

— **A legújabb pesti divat: gázol az autó és továbbmegy.** Budapestről jelentik: A magyar fővárosban egymásután történik meg, hogy egy-egy autó sofförje gázolást követ el és azután a büntetés elől való félelmében megszökik. Ma két ilyen eset fordult elő és csak egyik esetben sikerült később a soffört elfogni, akit Petrovics Imrénnek hívnak. Az elgázolt emberek állapota igen súlyos.

— **Felbőrét a fára akasztották.** Linzből jelentik: Ulrichsberg határában a járókelők egy férfi holttestére akadtak. Megállapították, hogy a halott egy erdőőrrel azonos, akit meggyilkoltak, megnyuztak, a ruháját elégették és felbőrét egy közeli fára akasztották.

— **Ujabb előkelő állású férfit hallgatny ki a magyar belügyi építkezési panama ügyében.** Budapestről jelentik: A belügyminisztériumi építkezési visszaélések ügyében most Cziller Antal építkezési vállalkozó került a vizsgálat középpontjába, nem is annyira az ő szerepével kapcsolatban, hanem másokéval, akiknek neveit a nyomozás érdekeire való tekintettel, egyelőre titokban tartják. Az ügyész több napon át kihallgatott egyébként egy előkelő állású férfit is, akinek a kihallgatása még most sem fejeződött be.

— **Harminc ház leégett egy tűzveszedelemben.** Kassáról jelentik: Géza faluban ma délután hatalmas tűzvész kerekedett. Harminc ház esett a tűzkatasztrófa áldozatául. A tűznek halálos áldozata nincs, de több súlyos sebesültje van. A hajléktalanok száma meghaladja a százat.

— **Halálozás.** Kuncz Gyula nyug. pénzügyi tisztviselő folyó évi augusztus hó 28-án 60 éves korában elhunyt. Temetése e hó 31-én délután 5 órakor lesz az aradmegyei közpórházból a felsőtemetőbe.

— **Megölték, mert a fascizmust dicsérete.** Brüsszélből jelentik: Charbonnier belga embert, aki egy kávéházi vitában a fascista rezsim előnyeit fejtegette, egy belga és egy olasz munkás megölték.

— Téves hírek a Lomási marosgalonnyal telepének adóeltitkolásáról. Bucurestiből eredő verziók nyomán az a hír terjedt el, hogy Marosvásárhelyen folyik a vizsgálat a Lomási marosgalonnyal adóeltitkolása ügyében. A jelentés szerint a könyvek átvizsgálásából 80—100 millió adóeltitkolást állapítottak meg. A híradás alapján ma illetékes helyen érdeklődtünk az ügyben és megtudtuk, hogy Marosvásárhelyen szó sem lehet könyvvizsgálatról, mert a vállalat összes könyvei Aradon vannak és a könyvek átvizsgálása már itt megtörtént. Tehát a 80, illetve 100 millió adóeltitkolásról szóló Bucurestiből eredő hír minden alapot nélkülöz.

— Karagyorgyevics Miklós herceg özvegye férjhez ment egy autószerelőhöz. New-Yorkból jelentik: Karagyorgyevics Miklós özvegye, Dorothy Snider, egy dollármilliomos család örököse, férjhez ment William Geoffrey autószerelőhöz. A házasság rendkívüli feltűnést keltett.

— Versenyfutás az oceánon. New-Yorkból jelentik: Az Európa és Mauretania hajók versenyén, amelyen a két hajó Southamptonból indult New-York felé, csütörtökön este 7 óra 45 perckor az Európa nagy előnnyel megérkezett a new-yorki kikötőbe.

— A lasszó legyőzte a tört két tüzesvéri mexikói leány párbajában. Mexikóból jelentik: Két tüzesvéri leány olyan párbajt vívott, amelyen még Délamerika férfainak is dicsőségére válik. A két leány évek óta ellenségeskedett egymással, míg végre a napokban a főváros előtti országoton találkoztak. Egyik leány sétalovaglásra indult és nem volt nála egyéb, mint egy lasszó. Ennek ellenére, azonnal felszólította ellenfelét párbajra. A másik rögtön hajlandónak mutatkozott és hosszú tört rántott elő. A lovon ülő nő kikerülte a gyors szurást, megforgatta lasszóját feje fölé és ellenfelére vetette. A leány a földre zuhant, a lasszó teljesen guzba kötötte, mire a lovas nő heves galoppba kezdett és körülbelül 200 méteren keresztül maga után vonszolta rabját. A párbajban vesztes leány életveszélyesen megsérült.

— A tánc kedvelőinek kíván egy kellemes estét szerezni az aradi nyomdászok augusztus 31-iki, vasárnapi kertünnepélyének rendezésébe, amikor is az aradi vaggongyár vonószekerekének közreműködésével este 9 órai kezdettel reggelig tartó táncvigalmat rendez. A hangversennyel egybekötött estélyre belépőjegy 40 lej, családjegy (3 személy) 80 lej. A táncestély az ujaradi Kornett-vendéglő nagytermében lesz megtartva.

— Felhívás az autbusztulajdonosokhoz. A pénzügyigazgatóság ma felhívást tett közzé, amelyben az autbusztulajdonosokat felhívja a bérletjegyek felülbélyegzésére. A felhívás szerint a bélyegtvörvény előírja, hogy a bérletjegyeket háromlejes bélyeggel lássák el. Azon autbusztulajdonosokat, akik nem tesznek eleget a törvény rendelkezéseinek, büntetéssel sújtják.

— Katonakötelesek jelentkezése. Az aradi rendőrség katonaiügyosztálya tudomására hozza az érdekelteknek, hogy az idej katonai lajstrom összeírását a legszigorubb módon fogják végrehajtani. Azon ifjak, akik 1912. évben születtek, kötelesek jelentkezni a következőképen: az aradi fiatalok abban a kerületben jelentkeznek, amelyben születtek, azok, akik más városban, vagy falvakban születtek, abban a kerületben jelentkeznek, amelyben laknak. Akik 1910 és 1911-ben születtek és nincsenek felvéve a katonai nyilvántartásba, haladéktalanul kötelesek jelentkezni a kerületi kapitányságon a személyi adatok összeírása végett. A katonakötelesek jelentkezéséért felelősek a munkaadók és a szülők. Amennyiben a fiatalok távol vannak a szülői háztól, úgy a szülők, gyámok vagy rokonok kötelesek jelentkezni és nyilatkozni a fiuról. Azon jelentkezők, akik nem Aradon születtek, születési helyükről keresztlevelet is kötelesek felmutatni.

— A Deutsche Rundfunk legújabb száma szebbnél-szebb illusztrációkkal, ötletes és mindenki számára hozzáférhető szócikkkel jelent meg. Fontosabb közleményei közé tartozik. Az antenna, mint szimbólum. Az új hűtő és a hűtő műsor legkimerítőbb részletességgel

Maniu cáfolja a Dunaeurópa létesítésének szükségességéről a Matinban megjelent nyilatkozatát

BUCURESTI, augusztus 29. Maniu miniszterelnök cáfolja a Matinban megjelent Dunaeurópáról szóló nyilatkozatát. A miniszterelnök kijelenti, hogy beszélt ugyan az illető francia hírlapíróval, de

azokat a kijelentéseket, amelyeket a lap a Dunaeurópa létesítésének szükségességéről szájába adott, nem tette és különben is mindössze néhány szót változt az újságíróval.

Egyébként a Matin a miniszterelnök után

A Matin Maniu után Mihalacheval közöl interjút — Mihalache: „A román agrárreformot minden kritikán alól hajtották végre“

most Mihalache-t szólaltatja meg, aki kijelentette, hogy

a román agrárreformot minden kritikán alul hajtották végre.

Földet ugyan adtak a parasztnak, azonban arról megelégedtek, hogy gazdasági eszközökkel is támogassák. Éppen ezért

az agrárkrízisben szenvedő államok közül legsúlyosabb a helyzet Romániában,

amelynek nem áll más megoldás rendelkezésére, minthogy szövetkezzen a szomszédos agrárállamokkal és együttesen igyekezzen valami eredményt elérni.

Letartóztatták a megye legveszedelmesebb betörőbandáját

ARAD, augusztus 29. Jelentettük, hogy szombatról vasárnapra virradó éjszaka sorozatos betöréseket követtek el Pécskán, Moholcs István és Lelik István üzletébe. Hasonló körülmények között fosztották ki hétfőn Palócz Pál strandigazgató vendéglőjét. Miután a betörők mindegyik helyen a redőnyzárak felfeszítésével dolgoztak, nyilvánvaló lett, hogy a csendőrség egy jól megszervezett betörőbandával áll szemben.

A pécskai csendőrőrs kérésére az aradi rendőrkezesúr Bugariu Tódor detektív szállt ki a helyszínre. A detektív a csendőrmesterrel karöltve, nyomban megkezdte a vizsgálatot. Elsősorban megállapítást nyert, hogy hétfőn éjszaka, tehát közvetlenül a betörések után, négy, árukkal megrakott ember kelt át a pécskai strandnál lévő kompon és Bodrog felé vette útját.

Bodrogról Arad felé tartott a négy fiatalember. Az ujaradi strandnál jöttek át a kompon és legelőször egy Szvetozár nevű asztalossegédet látoztattak meg, akinél egy sereg holmit helyeztek el. Mire azonban a hatósági közegek ide érkeztek, a fiatal emberek már odébbálltak. Amint utóbb kiderült, Kiszentmiklósról mentek, ahol újabb három helyen kíséreltek meg betörést, azonban a három hely közül csak egy hentesmesternél sikerült zsákmányolni valamit.

Itt már Porosan járásőrmester vette kezébe a dolgokat, akinek csakhamar sikerült megállapítani, hogy Petrán Virgil és Chisoran János temesvári, Costea István kisküküllőmegyei és Hegyes István pécskai

lakatosokból álló betörőtársaság garázdálkodott a környéken.

A tetteket sikerült ártalmatlanná tenni. Valamennyien töredelmesen bevallották, hogy a pécskai betöréses lopásokat ők követték el.

A csendőrség egyelőre tovább nyomoz, mert alapos gyanu van arra, hogy a betörőtársaság lelken még számtalan betörés szárad. Valószínűnek látszik, hogy ők fosztották ki Negru János nadabi kereskedő üzletét, valamint a kürtösi postahivatalt is, ezenkívül Kisjenőn, Glogovácon, sőt Temes megyében, Végváron is követték el betöréseket. A csendőrség egyelőre sorra járja a letartóztatott gyanúsítottakkal az utóbbi időben elkövetett betörések színhelyét, hogy a helyszínen hallgathassák ki őket.

Sztrájkba léptek egy holland légiforgalmi társaság pilótái

Egy szabálytalanságot elkövetett pilóta elbocsátása okozta a sztrájkot.

AMSTERDAM, augusztus 29. Egy holland érdekltségű légiforgalmi társaság pilótái ma sztrájkba léptek. Amsterdamban és Rotterdamban egyetlen pilóta sem dolgozik.

A sztrájkra az adott okot, hogy a repülő-társaság szabálytalanságért felmentette állásától Wan Dyp pilótát. Erre a többi pilóták szolidaritást vállalva, magasabb fizetést és halál esetére magasabb biztosítást követeltek, majd amikor nem kapták meg, kimondták a sztrájkot.

Az Aradi Nyugdíjas-Egyesület küldöttsége a királyi kabinetirodában

Öt pontból álló memorandumot nyújtott be, amelyben sérelmeik orvoslását kéri

ARAD, augusztus 29. Az aradi nyugdíjasok két tagu bizottsága jelent meg ma Sianaiában, a királyi kabinetirodájában és átnyújtották a nyugdíjasok sérelmeit, azokat a sérelmeket, amelyeket évtized óta kénytelenek voltak eltűrni, anélkül, hogy bármelyik kormány megfelelően tudta volna megindokolni a nyugdíjasokkal szemben alkalmazott eljárást. A memorandumban a nyugdíjasok öt kérését terjesztették elő.

1. Azon nyugdíjasok nyugdíját, akiket 1925-ben, vagy ezt megelőzőleg nyugdíjazták, egységesítsék, vagy amennyiben ez rövid úton keresztül nem vihető, számukra egy olyan drágasági pótlékot állapítsanak meg, meg, amelyből meg tudnak élni.

2. Az utólagosan esküt tett nyugdíjasok nyugdíját rövidesen folyósítsák.

3. Az országos munkásbiztosító pénztárnál kezelt nyugdíjasok, a nyugdíjpénztárhoz helyeztessenek át.

4. A nyugbérés munkások nyugbérért vegyék revízió alá, miután a nyugberek ma olyan méltánytalanul vannak megállapítva, hogy a nyugbérés munkások az ország szegényére, a legsötétebb nyomorban élnek.

A királyi kabinetiroda főnöke utasította a delegáltakat, hogy kérelmüket Bucurestiben, a szakminisztériumoknál is terjessék elő, a maga részéről pedig ígéretet tett, hogy egyrészt maga is áttanulmányozza a kérdést, másrészt pedig a memorandumot Ófelsége elé fogja terjeszteni.

Az idegeneket ellenőrző bizottság legyalta az aradi és megyei kérvényeket

ARAD, augusztus 29. Az aradi munkaügyi felügyelőségen *Buzea* Virgil munkaügyi inspektor vezetésével folynak az idegeneket revidáló bizottság tárgyalásai. A bizottság már befejezte az aradi és aradmegyei kérvények letárgyalását és jelenleg a hunyadmegyei idegenek revízióját ejtik meg. Előreláthatólag szeptember 5-ikén fejezi be a bizottság tárgyalásait és ekkor nyilvánosságra kerül, hogy az aradi munkaügyi felügyelőség területéről hány idegent utasítanak ki az országból.

Aradról és Aradmegyből körülbelül 750 kérvény érkezett összesen be a munkaügyi felügyelőséghez és a bizottság egyenként, a legnagyobb jóakarattal tárgyalta le a kérvényeket. Azok, akik már két-három éve itt tartózkodnak az ország területén és eddig is az idegenrevíziós bizottság autorizációját bírták, tulnyomó részben megkapták a további itt-tartózkodásra az engedélyt. A legnagyobb rostálást azok között végezték, akik most jöttek be az országba. Itt a kérvények tekintélyes része elutasításra talált. Átlagosan a kérvényezők háromnegyed része kapott egy évi tartózkodási engedélyt. A revíziós bizottság most, a munka menetének meggyorsítása céljából nemcsak délelőtt, hanem délután is ülésezik. Sokszor az esti órákba belenyulnak az ülések, amelyeken gondosan veszik sorra az egyes kérvényeket.

Bombát dobtak egy szerb községbeli tanító hálószobájába,

de a bomba nem őt, hanem anyósát ölte meg

BELGRÁD, augusztus 29. Osztrujnic községben, Popovics tanító ellen bombamerényletet követtek el.

A tanító hálószobájának nyitott ablakán egy bombát dobtak be, azzal a céllal, hogy megöljék.

a tanító azonban nem aludt a hálószobában, mert anyósa és sógornője vendégségbe érkeztek és nekik engedte át a hálószobát.

A bomba az anyóst megölte, a sógornőt pedig súlyosan megsebesítette.

A rendőrségnek egy kutya segítségével sikerült a tettest elfogni Tusics Mihály szomszédfalubeli gazda személyében. Tusics a vallatásnál elmondotta, hogy Risztics pópa bujtotta fel a gyilkosságra, mivel

a pap és a tanító ellenséges viszonyban voltak.

A papot nyomban felfüggesztették és úgy őt, mint Tusicsot letartóztatták.

Temesvár városa egy millió lejt fordít a színház támogatására és ebből 250.000 lejt a magyar társulaté

TIMISOARA, augusztus 29. A városnál most folynak az 1931. évi költségvetés összeállításának munkálatai. Az eddigi tervek szerint, Timisoara városa a jövő évi költségvetésben

egy millió lejt irányoz elő a színház támogatására. Ebből az összegből 500 ezer lejt juttatnak a román, 250—250 ezret pedig a magyar, illetve a német színtársulatoknak.

A város vezetősége már tárgyalásokat kezdeti különböző román színtársulatokkal a jövő évi vendégszereplés tárgyában. Az inasotthonok fenntartásánál a város nagyobb megakartitást akar eszközölni. Az otthonokban elhelyezett tanoncok számát az eddigi 140-ről 110-ra szállítják le, mert a város elejét akarja venni, hogy az otthonokból kikerülő segédek állás nélkül maradjanak. A templomok és az iskolák szubvenciója ügyében csak a főpolgármester hazaérkezése után fognak dönteni.

SPORT KÖZLÖNY

Ma már az összes külföldiek startoltak az AKE tenniszversenyén

Egy szám már befejeződött: Giurgiutuné megnyerte a női egyes II. osztályt

ARAD, augusztus 29. Ma délelőtt az összes külföldi játékosok megjelentek a startnál az AKE nemzetközi tenniszversenyén. A verseny programszerűen folyik valamennyi játéktéren egyszerre, úgyhogy a mai nap, amikor összes versenyzők jelen voltak, rengeteg mérkőzés nyert lebonyolítást. A külföldi játékosok pompás játékkal valóban részlegáltak arra a jóhírnévre, ami őket megelőzte. Valamennyien izig-vérig komoly sportemberek, pompás játékkal számtalanszor ragadták tapsra az előkelő, hozzáértő közönséget. Az első nap a legnagyobb sikert a pozsonyi szlovenszko bajnok, *Nedbalek* aratta, aki bemutatta a tenniszjáték minden szépségét. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a többi külföldiek játéka nem elégitené ki a közönséget. *Balás, Eifermann, Blabol, Kinzel* és a többiek egyszerre valamennyien a közönség kedvencei lettek.

Holnap, szombaton ismét a kora reggeli órákban kezdődik a játék, hogy a verseny vasárnap estig befejezést nyerjen. Elsősorban a férfi páros mérkőzések fogják a nap programját alkotni. Ebben a számban különben a közönségnek alkalma lesz látni valamennyi külföldi kiválóságot. Az elődöntők, melynek résztvevői előreláthatólag *Kinzel—Eifermann* (Bécs), *Botez—Welwart* (Bucuresti—Bécs), *Blabol—Covarovic* (Prága) és *Nedbalek—Balás* (Pozsony—Budapest) lesznek, még valószínűleg a délelőtti folyamán kerülnek lejátszásra, úgyhogy délután már a döntőre kerül a sor.

A mai nap már egy szám — a másodosztályú női egyes — befejezést nyert. A Hellas-tag, *Giurgiutuné*, ha meglepetésszerűen is, de teljesen megérdemelten jutott az elsőséghez ebben a számban az AKE-ista *Aszlán Baba* előtt. A mai nap a következő mérkőzések kerültek lejátszásra:

Férfi egyes I. oszt.: *Nedbalek* (Pozsony)—*dr. Crasnic* (TCN) 6:2, 6:2. *Blabol* (Prága)—*báró Bánffy* (KAC) 6:0, 8:6. *Réti* (MSE)—*Schwarz* (NAC) 6:2, 6:1. *Schmidt* (Olimpia)—*Pataky* (AKE) 8:6, 6:0. *Kinzel* (Bécs)—*Petrovics M.* (NSE) 3:6, 6:2, 6:4. *Balás* (MAC)—*Vámos* (Hellas) 6:2, 6:2. *Nedbalek* (Pozsony)—*Hamburger* (Vulturul) 7:5, 6:4. *Kinzel* (Wien)—*Tánczos* (Hellas) 6:2, 6:4. *Balás* (MAC)—*Wel-*

wart (Bécs) 6:3, 6:3. *Eifermann* (Bécs)—*Világ* (AKE) 6:1, 6:2.

Férfi egyes II. oszt.: *Somló* (Kadimah)—*dr. Fantanar* (TCN) 6:1, 6:1. *Feszler* (AAC)—*báró Liptay* (DEAC) 4:6, 7:5, 6:2. *Tánczos* (Hellas)—*Petrovics M.* (NSE) 6:3, 6:1. *Vámos* (Hellas)—*Velsz* (AKE) 6:3, 6:1. *Világ* (AKE)—*Petrovits K.* (NSE) 2:6, 6:1, 7:5. *Báró Bánffy* (KAC)—*Gitta* (AKE) 6:4, 6:2. *Tánczos* (Hellas)—*Feszler* (AAC) 6:1, 6:3. *Hamburger* (Vulturul)—*Roth* (AKE) 6:1, 6:0. *Schmidt* (Olimpia)—*Fehér* (AKE) 6:2, 6:4. *Vámos* (Hellas)—*Somlay* (AAC) 6:2, 6:2. *Farkas* (Univ.)—*Deutsch* (AKE) 6:2, 6:2.

Női egyes II. oszt.: *Glück Duci* (NSE)—

Réhnerné (FSC) 6:1, 6:2. *Waldnerné* (AKE)—*Papos* (NSE) 6:3, 6:4. *Giurgiutné* (Hellas)—*Glück D.* (NSE) 7:9, 6:2, 6:1. *Aszlán Baba* (AKE)—*Waldnerné* (AKE) 6:2, 6:2.

Döntő: *Giurgiutné* (Hellas)—*Aszlán* (AKE), 2:6, 6:0, 6:4. **Végeredmény:** 1. *Giurgiutné* (Hellas). 2. *Aszlán Baba* (AKE). 3. *Glück Duci* (NSE) és *Waldnerné* (AKE).

Férfi páros: *Kinzel—Eifermann* (Bécs)—*Páll—Somlay* (AAC) 6:2, 6:0. *Somló—Schwartz dr. Fantanar—Crasnic* (TCN) 6:4, 6:1. *Blabol—Covarovic* (Prága)—*báró Bánffy—báró Liptay* 6:4, 6:4. *Székely—Farkas* (AKE)—*Univ.* *Petrovits K.*—*Aranyosi* (NSE)—*AKE* 6:2, 6:1.

Vegyes páros: *Báró Liptay—Glück D.* (DEAC—NSE) *Feszler—Törökné* (AAC—AKE) 6:3, 6:2. *Welwart—Waldnerné* (Bécs—AKE) *dr. Botis—Zettelné* (Hellas) 6:1, 6:0. *Székely—Aszlán* (AKE)—*Dörner—Kemény M.* (AAC) 6:1, 6:1. *Réti—Papos* (MSE—NSE)—*Somló—Stauber V.* (AKE) 6:0, 6:4. *Eifermann—Arató* (Bécs—NAC)—*Schwartz Á.—Lella* (AKE) 6:0, 6:4

Szegeden meghalt egy matróna, aki látta

az aradi tizenhárom vértanu kivégzését

SZEGED, augusztus 29. Özvegy *Eiserkolb Gáspárné*, született *Rinjer Terézia* ma meghalt. *Eiserkolbné* ezelőtt tíz esztendővel költözött Aradról Szegedre.

A matróna azok közé az emberek közé

tartozott, akik láták az aradi tizenhárom vértanu kivégzését. *Eiserkolbné* halálával talán már le is záródott azoknak száma, akik szemtanúi voltak a magyarság októberi tragédiájának.

Egy legújabb miniszteri rendelet, amely az idegeneket valóban elidegeníti az országtól

Azok a külföldiek, akik 30 napos vízummal időznek Romániában, de tovább is akarnak maradni, már 15 nappal a vízum lejárlata előtt meg kell hogy kérvényezzék a meghosszabbítást

ARAD, augusztus 29. A Romániába jövő és az ország területén huzamosabb ideig tartózkodó külföldi állampolgárok molesztálására a belügyminiszterium újabb rendeletet adott ki, amely ma érkezett meg az aradi kveszturára. A rendelet felhívja az idegen állampolgárok figyelmét, hogy azoknak, akik harminc napos vízummal tartózkodnak Romániában, és akik tartózkodásukat megakarják hosszabbítani, tizenöt nappal a tartózkodási vízum lejárlata előtt kell kérniük a hosszabbítást. A meghosszabbítási engedélyt két kérvény formájában kell kérel-

mezni. Az első kérvényt az aradi rendőrkeszturához, a másodikat a Temesváron székelő „Inspectoratul Generala“-hoz kell címezni és mindkettőt az aradi rendőrkeszturánál kell benyújtani.

Az idegenek ellenőrzésének ez az új módszere egész természetesen sok kifogásolni valót hagy maga után, mert ha történetesen tizenöt nap leforgása után határozza el magát az idegen, hogy itt akar maradni, akkor illetékes helyen nem fogadják el a kérvényt és könyörtelenül el kell hagynia Romániát.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

A kormány ideiglenes konvenciót köt azokkal az államokkal, amelyekkel nem fejeződtek be a kereskedelmi szerződésre vonatkozó tárgyalások

BUCURESTI, augusztus 29. A kormány elhatározta, hogy azokkal az államokkal, amelyekkel folyamatban vannak a kereskedelmi szerződésre vonatkozó tárgyalások, de ezek még nem fejeződtek be, ideiglenes konvenciót köt.

Erre azért van szükség, mert szeptember elsején lejár a kedvezményes vámtarifa, amely a Romániával kereskedelmi kapcsolatban levő államok részére készült. A kormány szeptember

1-én meghosszabbítja ezt a kedvezményt.

Azoknál az államoknál, amelyek eddig az országra nézve hátrányos álláspontot foglaltak el, a maximális tarifát alkalmazzák.

Az ipari és kereskedelmi minisztérium egyébként elhatározta, hogy szeptember 1-től a maximális vámtarifát csak azzal az országgal szemben alkalmazza, amely Romániával szemben gazdasági téren kedvezőtlen magatartást tanúsít.

Aláírták a román-francia kereskedelmi szerződést

Románia nagy kedvezményt kap a tengeriszállításnál, sőt bizonyos kontingenst vámmentesen exportálhat

PÁRIS, augusztus 29. A külügyminisztériumban tegnap este aláírták a román-francia kereskedelmi szerződést, amely modern alapokra fekteti a két állam árucseréjének forgalmát. A szerződő felek kölcsönösen a minimális tarifákat és a legtöbb kedvezményt biztosítják egymásnak.

A francia kiviteli cikkek közül a következők részesülnek a minimális tarifák kedvezményében: selyem, gyógyszerárak, mezőgazdasági gépek és piperecikkek. Románia nagy kedvezményt kap a tengeriszállításnál, amelyből bizonyos kontingenst vámmentesen exportálhat. Az új szerződés a vasúti és hajózási forgalmat is szabályozza.

A román dohány- és petróleumcikkek kivitelének fokozása érdekében a két állam megbízottai rövidesen konferenciára ülnek össze.

Az angol-román kereskedelmi szerződés megkönnyíti a kukorica és a rozs kiviteli lehetőségeit

Dr. Tilea, a londoni román delegáció vezetője nyilatkozik arról, hogy mit kap Anglia és mit Románia az angol-román kereskedelmi szerződésből kiloyólag

KOLOZSVÁR, augusztus 29. Dr. Tilea Viorel képviselő a napokban tért haza Kolozsvárra Londonból, ahol mint a román delegáció vezetője az angol-román kereskedelmi tárgyalásokat vezette. Ma délután teán látta vendégül a sajtó képviselőit és hatalmas expozéban tájékoztatta őket a londoni tárgyalásokról, amelynek sikeres befejezése Románia gazdasági és politikai életének egyaránt komoly eseménye.

— Azt mondták egyesek — kezdte expozéját Tilea dr. — hogy az angol-román kereskedelmi szerződés megkötése igen könnyű feladat. Anglia csak a borra, szeszre és petróleumtermékekre vetett ki behozatali vámot s minthogy Románia nincs berendezkedve bor és szesz kivitelre és minthogy a román petróleumtermelők nem kívántak valamely tarifaredukciót elérni, misem könnyebb, mint kedvezményes tarifán alapuló egyezményt megkötni. Megtörtént azonban, hogy éppen a tranzakcionális elem hiánya megnehezítette az Angliával való, mindkét részre kielégítő konvenció megkötését.

— A szerződés elsősorban

a mezőgazdasági termékek és különösen a kukorica és a rozs kiviteli lehetőségeit könnyíti meg.

Nem kevésbé fontos a konvenciónak az a pontja, amely a szalonának biztosít Angliában tág felvevő piacot. A konvenció-tárgyalások keretén kívül tanulmányozás tárgyává tettünk különböző gazdasági szervezeteket, amelyek lehetővé teszik angol és román termékek intenzívebb kicserélését. Így például felmerült az a jelv, hogy Anglia a nekünk

Az új maximális árak táblázata

Aradváros vezetősége szigorúan ellenőrzi az árak betartását.

ARAD, aug. 29. Ma adta ki a város vezetősége a hivatalos táblázatot az új maximális árakról, amelyeknek betartását szigorúan ellenőrzi. Az új árak a következők:

Barna liszt 3.50 lei kilogrammonként, abmalom. Nagyban 3.60 lei, kicsinyben 4 lei. Félbarna 5.50, 5.70, 6.50 lei, főzöliszt 7 lei, 7.20 lei és 8 lei, rozsliszt 5.50 lei. A kenyér ára a liszt faj szerint 4 lei, 6.50 lei, 8 lei és 6.50 lei. A vendéglőkben a kenyér darabja egy lei. Ujítás hogy a pécskai kenyeret is a maximális áron kell árusítani. A husarak a következők: elsőosztályu marha 38 lei, másodosztályu 20—22 lei, bivaly 14 és 12 lei, sertés 46 lei kilógrammonként, oldalas 42 lei, zsirszalonna 44 lei, háj 46 lei, olvasztott zsír 56 lei kilógrammonként. A piaci tej ára literenként 7 lei, uradalmi tej házhoz szállítva 8 lei, tejszarnokban árusított tej 8 lei literje.

szállítandó gyapot-termékek és mezőgazdasági gépek ellenében román petróleumot vásárolna a Máltán állomásozó hadiflotta számára. Az az angol flotta, amely a napokban Constantaban járt, egyebek mellett azért is jött, hogy a román olajat kipróbálja.

Az angol termékek számára a minimális behozatali illetékeket biztosítottuk, az angol vállalkozásoknak a román vállalatokkal való teljes egyenlőséget, a tisztességtelen konkurrenciára elleni effektív védelmet, az angol hajózás számára pedig a legkedvezőbb klauzúákat. Ugy hiszem, hogy ezzel megtörtént az első lépés az angol termékeknek Romániába való behatolásához.

Az expozé követő beszélgetés során Tilea dr.-t megkérdeztük, milyen hatást keltettek Angliában a romániai antiszemita agitációról szóló hírek?

— A lehető legkínosabb impressziót váltották ki — válaszolta Tilea dr. — hangsúlyozva, hogy milyen rossz szolgálatot tesznek az országnak az ilyen inszenzációk akkor, midőn a nemzeti-parasztpárti kormány által inaugurált politika folytán Angliában bizalommal és érdeklődéssel fordulnak Románia felé. Ezt az érdeklődést különösen a volt és jelenlegi miniszterekkel és képviselőkkel folytatott beszélgetéseim során volt alkalmam tapasztalni. Ugy politikai, mint pénzügyi körökben a román belpolitikai helyzet konszolidációja biztosítékának tekintik Károly király hazatérését és trónra ültetését.

Tilea dr. ezután elmondotta, hogy a román delegáció diplomáciai sikere gyanánt könyvelhető el, hogy a kereskedelmi egyezmény román nyelven megfogalmazott szövegét is autentikusnak ismerték el, az angol szöveg mellett.

= Helyi valutáarak. Valuták: Budapest 29.60, Bécs 23.90, Berlin 40.25, Zürich 32.60, Páris 6.60, Prága 5, New-York 168, Milánó 8.90, London 817, Belgrád 2.98. Devizák: Budapest 29.47, Bécs 23.80, Berlin 40.27, Zürich 32.61, Páris 6.64, Prága 5.00, New-York 168.20, Milánó 8.84, London 819.

= Csak holnap délig fogadják el a Banca Nationala az öt- és huszlejes papírpénzt. Szeptember elsejével — mint ismeretes — megszűnik az öt és huszlejes papírpénzek érvényessége. Tekintettel arra, hogy ellentétes hírek kerültek forgalomba a papírbankok beváltásának végső határnapjáról, a Banca Nationala aradi fiókja közli az érdekeltekkel, hogy a beváltás idejét a kormány nem hosszabbította meg, aminek folytán a szóbanforgó bankjegyeket csak holnap, szombat délig lehet a bank pénztáránál beváltani.

= A megyei prefekturák is kötelesek segédkezni az adóbehajtásban. Bucurestiből jelentik: A pénzügyminisztérium megkeresésére a belügyminisztérium körendeletet adott ki az egyes megyei prefekturáknak, nyújtsonak segédkezet a pénzügyi közegeknek az adóbehajtásra, hogy az állam bevételeit megfelelő módon biztosítsák.

= Az állam külföldi tőkéseknek akarja bérbeadni az autbuszjáratok koncesszióját. A sok egy szakaszos törvény után újabban kétszakaszos törvény jelent meg, amely állami monopóliummá teszi az autbuszjáratok jogát és kimondja, hogy ezt a monopóliumot az állam alkalmadtán bérbe is adhatja. Ez az új törvény azt jelenti, hogy ezentul nehéz lesz autbuszengedélyekhez hozzájutni, mert azokat nem mint eddig, a posta és a város, hanem az állam adja ki. Nyomban a törvény megjelenése után az a gondolat vetődött fel a kormány körében, hogy az autbuszkoncessziót ezentul nem országutak, hanem országútszen keresztül fogják kiadni. Nyilvánvaló, hogy ilyen esetekben az egyes koncessziók boldog tulajdonosai olyan viteldijakat szabhatnak meg, amilyen nekik éppen jól esik. Bizonyos, hogy meg fog drágulni az autbusz, mert a koncesszió iránt külföldi tőkések igen melegen érdeklődnek. Ha az állam ezeket a koncessziókat tényleg bérbeadja, bizonyos, hogy megdrágul az autbuszviteldij és sokkal kevesebben fogják majd igénybe venni. Így a CFR meg fog szabadulni a konkurrenciától.

= Románia látja el sóval Jugoszláviát. Tiberiu Stefanescu, a monopol igazgatója hosszabb ideig tartózkodott Jugoszláviában, hogy létrehozza a monopólickek köteles árusítására vonatkozó szerződést. A monopóliumigazgató most tért haza Jugoszláviából, ahol megállapodást kötött arra vonatkozólag, hogy Jugoszlávia egész sófogyasztását Románia fogja biztosítani.

= Piaci árak. A mai hetipiac árai a következők voltak: Burgonya 3—4 lej, bab 12—14 lej, hagyma 2—3 lej, tehénmáj 12—14 lej, juhturó 35—40 lej, vaj 100—120 lej, alma 4—14 lej kilogrammonként, tojás 1.40—1.50 lej darabja, tej 7—8 lej, tejföl 30—35 lej literje. A barmfipiac árai: sovány liba 200—220 lej, sovány kacska 90—100 lej, tyúk 110—120 lej, csirke 50—70 lej, kővér liba 500—560 lej, kővér kacska 190—210 lej darabja. A gabonapiac árai: buza 360—370 lej, árpa 260—310 lej, zab 280—330 lej, kukorica 280—310 lej, új kukorica 250 lej métermázsánként.

= Esnek a magyarországi gabonaárak. Budapestről jelentik: Két hete a gabonaárak állandóan esnek. Mig a július 28-án kiadott miniszteri közlés szerint a 80-as buza 20.70 pengő volt, ma csak 16.45 pengő. A termés értéke egy hónap alatt 200 millió pengővel esett.

Szerkesztői üzenet.

Többeknek. A kolozsvári Szanatorium sorsjáték nyereségének húzását augusztus 26-áról elhalasztották.

A szerkesztésért ideiglenesen
SALGO HENRIK
lével.

Rádió műsor

Romániai idő.

SZOMBAT, augusztus 30.

Bucuresti, 13-14.30. Gramofon. 18. Rádiózenekar. 20. Gramofon. 21. Kreutzer gitárművész játéka. 21.45. Vasiliu-Tanasescu énekesnő dalestje. 22.15. Táncczene a Lidó-medencéből. 23. Beszélőújság. — Budapest. 10.15. Hangverseny. 13.05. Az Országos Postászenekar fuvós-együttesének hangversenye. 5. Bohuniczky Jozefin novellái. 6.30. A m. kir. Operaház tagjából alkult zenekar hangversenye. 7.45. Balassa Imre felolvasása: Beethoven estéje. 8.15. A Mándits-szalonzenekar hangversenye. 9.20. Vigiliák előadás a Studióból. „Váljunk el.” Vigiliák 3 felvonásban. Irták Sardon és Najac. Fordította: Fáy J. Béla. Rendező: Odry Árpád. Majd: Gramofonhangverseny. — Belgrád. 20.30. Az asszony az ablakban, kis dráma. 21. Kamarazene. 22. Dívatos dalok. 23.45. Rádiózenekar. 24.15. Vendéglői táncczene. — Prága. 12.15. Gramofon. 18.20. Pozsony. 17.50. A cseh erdőről. II. 18. Mor. Ostrava. 21.45. Dudajáték. 22. Rádiózenekar, népszerű nyitányok. 23.25. Brno. 24.20. Kávéházi zene. — Wien. 12. Römisch-zenekar. 14. Régi és újabb operettek zenéje gramofonon. 16.30. Moravetz-zenekar. 18.30. Grisogono Flóra dalórája. 19.25. A wieni férfidaleget modern négyese. 21.05. Horst: „Nagyapa” c. háromfelvonásos vigiliája. Utána a Korngold-jazz játéka Petrov énekes közreműködésével. — EGYÉB EURÓPAI NEVEZETESSÉG: Frankfurt a-M. 18.45. A Németország—Anglia vízilabdamerkőzés helyszíni közvetítése Nürnbergből.

VASÁRNAP, augusztus 31.

Bucuresti, 11.30. Egyházi zene. 12. Rádiózenekar. 13.15. Gramofon. 17. Dinicu-zenekar. Könyű és román

zene. 18.15. Dinicu-zenekar. 19.15. Gramofon. 21. Rádiózenekar. 21.30. Színházi előadás. 21.45. Cretzoiu operaénekesnő estje. 22.45. Táncczene a Lidó-medencéből. — Budapest. 11. Énekes nagymise a Budapest belvárosi plébánia-templomból. 12.15. Evangélikus istentisztelet a Deák-téri templomból. Majd Fall Lóó hangverseny. 3. Gramofonhangverseny. 5. Rádió Szabadegyetem. 6. A nemzetközi vízilótorna keretében a német és a magyar csapat mérkőzése a nürnbergi Stadionban a gróf Klebelsberg-kupaért. Helyszíni közvetítés. Konierál: Machán Tibor. 6.45. A m. kir. 1. honvédség zenekarának hangversenye. 7.45. Choinoki László novellája: egy vergődő lélek. 8.10. Vargha Imre magyar nótákat énekel Farkas Jenő és cigányzenekarának kíséretével. 9.15. Részletes sporteredmények. 9.30. Két vidám egyfelvonásos. 1. „Három a daru”. Tompa Mihály költeménye nyomán. 2. „A külföldi magyar”. Irta: Vadnai László. Majd: a Rékay Miklós-szalonzenekar hangversenye. 12. Magyar Imre és cigányzenekarának hangversenye a márgitszigeti Márkus-étteremből. — Belgrád. 18.30. Népdalok harmonikán. 20.30. Vigiliák. 21. Az operai énekkar előadása. 22.15. Rádiózenekar. 23.15. Séta Európán keresztül. — Prága. 8-9.20. Karlsbadi tüdőzenekar. 11.30. Gramofon. 12. Podjebrád fürdőzenekara. 13-14.30. Déli zene. 19.15. Schubert-dalok németül. 20.30. Dalok. 21. Szórakoztató zene. 21.40. Bacilek Jeanne, a cseh csalogány Amsterdamból. 22.05. Rádiózenekar. — Wien. 11.30. A II. gaisbergi autó- és motorkerékpárverseny helyszíni közvetítése. 11.45. Geiger-zenekar. 14.30. Dostai-zenekar. 17.15. A szimfónikus zenekar hangversenye. Kutschka Emilia énekesnő közreműködésével. 19.05. Küchler berlini operaénekes előadása. 20.10. A Rotschild-négyes játéka. 21.10. Kálmán „Csárdáskirálynő” c. háromfelvonásos operettje a Studióból. — EGYÉB EURÓPAI NEVEZETESSÉG: London Regl-

onal. 22.05. A Budapesti trió hangversenye. Maidland baritonénekes közreműködésével. — Milanó. 21.30. Strauss O.: Varázskeringő c. operettje. — Róma. 22.02. Bizet: A gyöngyhalászk c. háromfelvonásos operája.

NYILTEK.

E rovat alatt közlőtekért nem vállalunk felelősséget. FELHÍVÁS!

Felhívjuk mindazon tagjainkat, kik az egyesületünk mindhárom csoportjában, úgymint: A, B, C csoportokban be vannak iratkozva. I. hó 31-ig mindhárom tagkönyvecskájukkal egyetemben könyvellenőrzés céljából saját jófelfogott érdekükben jelentkezzenek az egyesület Str. Consistoriului (Batthyány-u.) 20. sz. alatti székházában a hivatalos órák alatt d. u. 6-7-ig Hanga Demeter ur egyesületi titkárnál. Mindazon tagok, akik a fentebbi dátumig mindhárom tagkönyvecskájukkal nem jelentkeznek, a tagok sorából töröltetni fognak. Arad, 1930. augusztus 18.

Aradi Gyári Alkalmazottak Temelezési Egyesületének Vezetősége.

Az ERDELYI ELET minden száma szenzációs tartalommal jelenik meg.

APRÓ HIRDETESEK.

AZ APRÓHIRDETESEK DIJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden szó hétköznap 4, vasárnap 5 Lej. vastagabb betűvel 8. illetve 10 Lej. A legkisebb hirdetés ára 10 szócig hétköznap 40, vasárnap 50 Lej. A vastagabb betűvel kiírt szavak alábuzandók. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadói hivatal felelős magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető megváltoztassa. Csak választékosan ellátott kérdéshirdetésre válaszolunk. Ajánlatok jellegű levelek továbbítására megfelelő postabélyeg csatolását kérjük. A kiadói hivatal telefon száma 151. A hirdetésekre vonatkozó felvilágosítást a kiadói hivatal adja meg.

HIRDETESEKET DÉLUTÁN 5 ÓRAIG VESZÜNK FEL.

ALKALMAZÁS.
URINÓ házvezetőnői állást keres. Giller R. parti, Lipova. 3:74

FÜRDŐSZOBA van és kétszobás lakást keres. Levelezést. Megkeresések „Komoly” jellegre az Aradi Közlöny kiadójába. 8529

LAKÁS.
HÁROMSZOBA, fűrdőszobás lakást keresek a belvárosban. Címeket az Aradi Közlöny kiadóhíva alába kérek. 1284

FŐTÉREN első emeleti három szobából és előszobából álló helviség, mely főleg üzleti célokra (irodának, dívatszalónak, szabóüzletnek stb.) rendkívül alkalmas. azonnal kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadójában

HÁROMSZOBA, fűrdőszobás ujonnan festett lakás, nagyon olcsón kiadó. Volt Andrássy-ut 11. 3:40

GARZONLAKÁS teljesen különálló, saját fűrdőszobával, azonnal kiadó. Megtekinthető volt Karolina-u. 8. 41

EGYSZOBÁS konvhis lakás főtéren kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 200

KÉT szoba, konyhás 1.50 emeleti lakás a Szabadság-tér sarkánál kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadójában

KIADÓ a volt Szabadság-tér közvetlen közelében 2 szoba, előszoba, konyhából álló lakás. Cím: Calea Banatului (v. Asztalos Sándor-u.) 3. 800

Kiadó
négyoszobás, fűrdőszobás, konyhás lakás éléskamrával és pincével azonnalra a Piata Avram Iancu (v. Szabadság-tér) sarkánál. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 250

AZONNALRA KIADÓ irodának is megfelelő 2 szoba, konyha, éléskamrából álló lakás. Bul. Reg. Ferdinand 10. 8546

Volt Orczy u. 16 szám alatt
2 szobás lakás szept. 1-re kiadó.
Érdeklődni: Str. Ghiba Birta 6-8., háztuladononál. 3519

VÉTEL ÉS ELADÁS.

ANTIQUÉ szép zöld Smaragd ékszeret veszek. Kun ékszerész. 8527

GYÁRI ÉS PERZSASZÖNYEGEK, antik órák, vitrinek, festmények, itali tálak, tükrök, kredencek, in'ar'z és ezekrénények, szekrény, marvanyo-zsop, scheslon, könyvszekrény és íróasztalok, zongorák ebédőbőr-zékek, Biedermayer szalon, képráma, dohányzó asztalok, comodók, antik asztalok, kristálytárgyak, dísz tárgyak, különböző szobaberendezések és bútorok stb. stn. igen olcsón eladó. SALGO E. bizományfi üzlete, Str. Horia 1. (Széchenyi-ucca) Neuman-palota. 1000

Butorok részletre
kedvező fizetési feltételek mellett, készpénz árban.
GARAI, Arad, Piata Avram Iancu Címre ügyelni!
(Szabadság-tér) 10. szám.

BUDAPESTEN
az új „NEMZETI SZALLODA”
a Hungaria Nagyszállója vezetése alatt megnyílt
Központi fekvés (József körút 4.) a Nemzeti színházal szemben.
TELEFON: J. 320-30.
Minden modern kényelemmel berendezve.
Külföldi étterem! Polgári árak! Dreher sörcsarnok!
A vidéki társaságok találkozó helye!

160 Lejtől **Női II. Okalapot** 160 Lejtő. legdivatosabb formákban
SALON JOSEFINE, Str. Eminescu (v. Deák Ferenc-ucca 1.)

KISEBB pénsszekrényt és iratgyűjtésre alkalmas páncélszekrényt keresünk. — ajánlatokat „Pénzszekrény” jellegre. Az Aradi Közlöny kiadójába, 3538

KÉRSEK azonnali megvételre egy 200 literig pálinkát főző üstöt. Cím Mirkulesku Györgye, Radna. 3534

KÉRSEK különböző szőrmébundákat, antik ezüst tárgyakat, márkás porcellánokat, különböző dísz tárgyakat, szőnyegetek, comp ett szobaberendezéseket, függönyöket, stb. a b. SALGONE bizományfi üzlete, Str. Horia (Széchenyi-u.) Neuman-palota 1000

MACULATURA PAPIR 5 Fgros csomagokban, rendkívül olcsón kapható az Arad Közlöny kiadóhivatalában. 500

NAGYMENNYISÉGŰ PLÉHPANT eladó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 1151

150 drb. választott elsőrendű mangolica
(mezőhegyesi) fajmalac eladó

Holländer Miksa c-ermói gazdagságában. Bővebbet: Arad, Str. Cloșca 7.

Maculatura papir 5 kgros csomagokban olcsón kapható az Aradi Közlöny kiadójában.

INGATLAN.
SZAZÖTVEN kat. hold prima szántó tanyaépületekkel a pécskai-ut mentén, haszonbérbe kiadó, ugyanott egy 20/30 HP. alig használt traktor eladó. Ugyanott 20 hold föld eladó. Bővebbet: Polonyi Pálnál, Arad-tanya, Gábor-dűllő 2. 3615

ELLÁTÁS.
HOGY MINDENKI meggyőződhesse a révi Zichy-barlangi nyaralás előnyeiről. Pensio csak 120 Lej. 3413

IZR. LEANYINTERNATUSBAN
egészséges szobas, kitűnő ellátás és cserpezés áll a pentiakkö nyvendékek rendelkezésére. Szeretetteljes gondozás és nevelés, mérsékelt díjak, tessék bizalommal az intézethez fordulni. Str. Popa I. Rusu No. 3. 3504

LEANYGYERMEK ellátását Budapesten német kisasszony felügyelete alatt elvállalok. Bővebbet volt Karolina-u. 8. szám alatt adnak. 41

ÜZLETEK.
ÜZLETHELVISEG a Szabadság-tér sarkánál, ahol hosszú évtizedeken át nagy vevőkörrel rendelkező keletetű tisztítóüzlet volt, azonnalra kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadójában

Az okos ember
ha valamit venni, vagy eladni akar, Járkást, szobát, vagy üzlethehelyiséget keres, vagy kiadni ónját,
nem teszi az ablakába
azt a kis cédulát, amelyet vagy elővannak vagy se azok, akik az ablak előtt elmennek, hanem
apróhirdetést tesz közzé
AZ
ARADI KÖZLÖNY-ben,
amelyet mindenki elővannak.
Egy tiszta apróhirdetés ára 40 lej.